

ပဒိုင်းလိတ်လဲၤ၊ စွမ်လိတား အစွဲ၊
လိတ်ရဲၤ (၆)

ဗျူးဝင်၊ တန် ကောဝိဒ (ဓမ္မာစရိယ)
(နိုင်ငံတော်၊ ဗဟိုသံဃာ၊ ဝန်ဆောင်)
ဇဝနာရာမ လိတ်သွဉ်တိုက် - ဝေင်၊ သီးသင်

တံးစီး

ပအိုဝ်းလိတ်လှိုင်စွမ်းလီတားအစွိုး
လိတ်ရဲဉ်း (၆)

စင်္ကြာတန်ကောဝိဒ (ဓမ္မာစရိယ)

နင်းငန်းတေား ဗဟိုသင်္ဃာ့ဦးဆောင်
ဝေဇာရာမလိတ်သွဉ်တို့က် - ဝေဇာသီးသင်း

တဲမ်း

သုစရဲက်ပါးဆီ

သုစရဲက်ပါးဆီ

(က)

နံ	အကျောင်းခရား	လိတ်မဲ့ငါ
၁။	ငေါင်းတယ်းအွဉ် (အကျောင်းနီတန်)	င
၂။	ဒုစရဲက်တွမ်း သုစရဲက် အမိပ္ပယ်း	၁
၃။	သုစရဲက် အပါး(၁၀)	၂
၄။	ဗွာင်နယ် ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိခရား	၃
၅။	မာသီတောင်း ဝင်သက်ဝင်သွဲတင် ကခံးစာဗားအကျိုး	၈
၆။	ထာမာသီ ၆-မျိုး (ပယောဂ ၆-မျိုး)	၉
၇။	ပဉ္စာနန္တရိယကံးတန် ၅-ပါး	၉
၈။	ပါဏာတိပါတ အင်္ဂါး ၅-ပါး	၁၀
၉။	ဗွာင်နယ် အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိခရား	၁၁
၁၀။	ထူးတခွန်တောင်း ဝင်တမြို့တင် ကခံးစာဗားအကျိုး	၁၅
၁၁။	အဒိန္နာဒါန အင်္ဂါး ၅-ပါး	၁၅
၁၂။	ဗွာင်နယ် ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာဝေရမဏိခရား	၁၇
၁၃။	ပဲစ်မားတောင်း ဝင်ပိုမာ(ဝင်ပါး)တင် ကခံးစာဗားအကျိုး	၂၀
၁၄။	ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ အင်္ဂါး ၄-ပါး	၂၁
၁၅။	ဗွာင်နယ် မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိခရား	၂၂

(ခ)

သုစရဲက်ပါးဆီ

၁၆။	ဒေါ့လဲဉ်တဝ်းထာဝင် ကခံးစာဗားအကျိး	၂၅
၁၇။	မုသာဝါဒ အဂီၤ ၄-ပါး	၂၆
၁၈။	ဗွာင်နယ် ပိသုဏဝါစာ ဝေရမဏိခရား	၂၇
၁၉။	အံးစာဝင်မဉ်းတဝ် ကခံးစာဗားအကျိး	၂၉
၂၀။	ပိသုဏဝါစာ အဂီၤ ၄-ပါး	၃၀
၂၁။	ဗွာင်နယ် ဖရုသဝါးစာ ဝေရမဏိခရား	၃၁
၂၂။	ဒေါ့တောင်း ငေါင်းကျိးထံးတဝ် ကခံးစာဗားအကျိး	၃၄
၂၃။	ဖရုသဝါးစာ အဂီၤ ၃-ပါး	၃၅
၂၄။	ဗွာင်နယ် သမ္မပ္ပလာပါ ဝေရမဏိခရား	၃၆
၂၅။	ငေါင်း ၅-မျိုး	၃၆
၂၆။	ဒေါ့တောင်းငေါင်းခွဉ်းဆွေ အကျိးတွမ်း သမ္မပ္ပလာပါ အဂီၤ ၂-ပါး	၄၀
၂၇။	ဗွာင်နယ် အနဘိဇ္ဈာခရား	၄၁
၂၈။	မဉ်လးတောင်း ဝင်တခြါးတဝ် ကခံးစာဗားအကျိး	၄၅
၂၉။	အဘိဇ္ဈာ အဂီၤ ၂-ပါး	၄၅
၃၀။	ဗွာင်နယ် အဗျာပါဒခရား	၄၇
၃၁။	ကျိးတကိုင်တဝ်းဝင်တဝ် ကခံးစာဗားအကျိး	၅၀
၃၂။	ဗျာပါဒ အဂီၤ ၂-ပါး	၅၁

၃၃။	ဗောဓ်နယ် သမ္မာဒိဋ္ဌိခရာတွမ်း ဒိဋ္ဌိ ၂-မျိုး	၅၃
၃၄။	ဒိဋ္ဌိ ၃-မျိုး	၅၄
၃၅။	ထာ၊ယူ၊ထာ၊ထီးမဲဉ်းတဲင် ကခံးစာ၊ဗားအကျိုး	၅၈
၃၆။	မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အင်္ဂါး ၂-ပါး	၅၉
၃၇။	သုစရဲက်ပါးဆီ ခွယ်၊ချာ၊ဖေးတွမ်း ကံး ၃-ပါး	၆၀
၃၈။	ငေါင်းရီလွှဲခန်း (၁)	၆၂
၃၉။	ငေါင်းရဲပ်နီဝံး	၆၄
၄၀။	ငေါင်းရီလွှဲခန်း (၁) အဖြေမဲဉ်း	၆၅
၄၁။	ငေါင်းရီလွှဲခန်း (၂)	၇၁
၄၂။	ငေါင်းရီလွှဲခန်း (၂) အဖြေမဲဉ်း	၇၅
၄၃။	ငေါင်းရဲပ်နီဝံးကဗျာ	၇၈

သုစရဲက်ပါးဆီ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

အကျင်၊ ကရိုနောင်၊ -

၁။ အကျင်ဟောင်းတောင်း ၊

၂။ အကျင်ဟောင်း ၊

အောင်းနီမျို၊ နှိုင်းနောင်သွ။ ။

အကျင်ဟောင်းတောင်းနောင်၊ -

ဒုစရိတ - “ ဒုစရဲက် ” ဟဲ့နှိုင်းနောင်၊ ။

အကျင်ဟောင်းနောင်၊ -

သုစရိတ - “ သုစရဲက် ” ဟဲ့ နှိုင်းနောင်သွ။ ။

သု-နောင်၊ “**ဟောင်**” ၊ စရိတ-နောင်၊ “**အကျင်**” ။

ကွပ်နောင်မ၊ သုစရိတ - “**သုစရဲက်**” ကရိုနောင်၊
“အကျင်ဟောင်” အဓိပ္ပါယ်လ၊ နှိုင်းနောင်သွ။ သုစရဲက်နပ်၊
အောင်း အပါးတဆီ ။

သုစရဲက် အပါး (၁၀) ကရိုနောင်၊ -

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ ၊

မာ၊သီတောင်းဝင်၊သက် ။

(၂)

သုစရဲက်ပါးဆီ

- ၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ ၊
ထူးတခွန်တောင်းဝင်၊ထား ။
- ၃။ ကာမေသုပိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ ၊
ပဲစ်မားတောင်း ဝင်၊ပိုမာ ။
- ၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ ၊
ဒေါ့လဲဉ်တောင်းထား ။
- ၅။ ပိသုဏပါစာ ဝေရမဏီ ၊
အံးစာတောင်း ဝင်၊မဉ်း ။
- ၆။ ဖရုသဝါစာ ဝေရမဏီ ၊
ခွန်းဒေါ့တောင်း ငေါင်းကျံ၊ထံး ။
- ၇။ သပ္ပပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ ၊
ဒေါ့တောင်း ငေါင်းခွဉ်းဆွေ့ ။
- ၈။ အနဘိဇ္ဈာ ၊
မဉ်လးတောင်း ဝင်၊တခြို့ ။
- ၉။ အဗျာပါဒ ၊
ကျံးတကဲ့င်တောင်းဝင် ။
- ၁၀။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၊
ထားယူးမဲဉ်း ။
အပါး (၁၀) ယိုသွ။ ။

၁။ **မွှောင်နယ် ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ ခရာ**

ပါဏာတိပါတ = ပါဏ + အတိပါတ - ဖပျဉ်နှိုင်းနှောင်။

ပါဏ - ကရိုနောင်၊

ဝေါဟာရ (ပညတ်) အနေးနောင်၊ သတ္တဝါး ။

ပရမတ္ထ အနေးနောင်၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ ။

အတိပါတ = မာသီပျို ဝင်သက် ။

ဝေရမဏီ = သျှောင်ထိုး (မာသီတောင်း) ။

ကွပ်နှောင်မ၊ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ - ကရိုနောင်၊

“မာသီတောင်း သတ္တဝါး၊ မာသီတင်း ဝင်သက်”

အဓိပ္ပါယ်၊ လှိုင်းနှောင်သွ။

“ ပါဏာတိပါတာ - မာသီဝင်သက် ” ကရိုနောင်-

မာသီလိုတွမ်း သတ္တဝါး အမျိုးမျိုး ၊ အံးသွတ်၊ အံးကျော်
မာပု၊ ၊ ယားကွဲဆျာဒီး ၊ ဝါးဒီးစတင် အဒီးအမျိုးမျိုး၊ ယားကွဲ
သန္ဓေအမျိုးမျိုး စတင် နှိုင်းနှောင်၊ ဖုံးနှောင်၊ ထွာမာသီဝင်သက်
လွဉ်းလွဉ်း၊ ထွာပါဏာတိပါတ ဒုစရဲက်လွဉ်းလွဉ်း နှောင်သွ။

(၄)

သုစရဲက်ပါးဆီ

**“ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ - မာသီတင်း ဝင်္ဂသက်”
ကရိနောင် -**

မာသီတောင်း လိုတွမ်းသတ္တဝါး အမျိုးမျိုး ၊ အံးသွတ်၊ တင်း၊ အံးကျော်တောင်း၊ မာပုတောင်း၊ ယားကိုင်တောင်းဆျာဒီး၊ ဝါးဒီး စတင် အဒီးအမျိုးမျိုး ယားကိုင်တောင်း သန္ဓေအမျိုးမျိုး စတင် နှင်းနောင်ဖုံးနောင်၊ ထွာမာသီတင်းဝင်္ဂသက်၊ ထွာတောင်း ပါဏာတိပါတာ အကုသိုလ်းကံး၊ ထွာဒျားပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သုစရဲက်လွဉ်းလွဉ်းနောင်သျှ။

“ဝေရမဏိ-သျှောင်းထို၊ (မာသီတောင်း)”ကရိနောင် -

နမ်း (ကိုးတဲင်း) တဲ့ မာသီတောင်းဝင်္ဂသက်၊ ဝင်္ဂတဲးဝွေ၊ ထွဉ်းမာသီတင်း၊ မဉ်းထီးမဉ်းဟွိုန် ဝင်္ဂမာသီဝင်္ဂသက်တဲ ဆီခါ၊ ရဲခါ၊ ဖေးမာသီတင်း၊ မာသီဝင်္ဂသက် နှင်းနောင်နု၊ သုရေတင်း၊ သုဖေါ်တူးတောင်း၊ နစ်သက်တောင်း၊ ကျွိုက်တောင်း၊ ဟွိုန် ဟောင်တောင်း၊ မဉ်းမာသီဝင်္ဂသက်နောင် ခံးဟးအပဲစ် နှင်းယိုနှင်း ယို၊ သွဉ်သင်ဆွံ့မ၊ ချးနားဖေး စတင် နှင်းနုဖုံးနောင်၊ ထွာသျှောင်း ထို၊ (မာသီတင်းဝင်္ဂသက်) နောင်သျှ။ ။

မာသီ ဝင်္ဂသက်နောင် ဟောင်တောင်း၊ ထွာပါဏာတိပါတာ ဒုစရဲက်၊ ထွာအကျဉ်းဟောင်တောင်း။

မာ၊သီတောင်းဝင်၊သက်နောင်၊ ဟောင်၊ ထွာပါဏာတိပါတာ
ဝေရမဏိ သုစရဲက်၊ ထွာအကျင်၊ဟောင် နောင်၊သွ။

“ဟောင် / ဟောင်တောင်း” ကရိုးနောင်၊ နေးတွမ်းထာ၊သေ
ဉာဏ်၊ ဝွေးဖန်းစံ၊သွော့ နှင်းယို။

ခွိုင်းကားတင် သ၊သားသတ္တဝါးဖုံးနောင်၊ ငမ်းလွထာ၊သီလွဉ်း
လွဉ်း၊ မဉ်သီတောင်းထာ၊ လွဉ်းလွဉ်း။

ကွပ်နောင်၊မ၊ ပေါးမော့သွ။အအို၊အဆာနပ်၊ ဟဲ့၊ဗားဆရာ၊
ထင်းဗား တသီးယွံး။ “တောငါအဟပ်ဒါးငါ၊ တောငါအရေ၊ဒါးငါ၊
မဲဉ်လို့ကားမဲ့င်၊လို့” ရိုးလွ နှင်းနောင်၊သွ။

စိုန်သား မဉ်းလွဉ်စိုန်တဲ့ “ထူးငါ တမြို့ငါဟဲ့င်း ပွေး၊ မာ၊သီ
မွိုန်း နီသွဉ်းသီးယို” တနီးတနွော့၊ ဒေါ့၊တောင်၊ပြန်လွဉ်းနှင်းနပ်၊ဖုံး
သွ။

စတင် နှင်းနောင်၊ဖုံးနောင်၊ ငမ်းလွထာ၊သီ၊ မဉ်သီတောင်း
ထာ၊ ကရိုးနောင်၊ ထင်းသျှာ၊ငါးသွ။ ။

ပါ၊တဖြာ၊နောင်၊ အသင်ဟောင် အောင်းတဖြိုး၊ အငို၊ဖျတ်
နွောင်၊တောင်း၊ တွိုးတနီ၊တွေ့၊ စိုန်သားလွဉ်စိုန်။ စိုန်သားရိုး
“နာ၊ခံးအသီနဲ့၊ ဖေးနာ၊သင်ဟောင်နောင်၊နဲ့။”

“မာ၊သီမွိုန်း ခွေသွဉ်းပွေး၊ ဖေးဒျားသင်ဟောင်နပ်၊ ပွေးသြ”
အရိုး နှင်းနောင်၊ ။

(၆)

သုစရဲက်ပါးဆီ

“နာခံတဖွေ၊ နာစူတပင်နဲ့၊ နာခံသီ နာသက်နဲ့” မဉ်းရို၊
နိုင်းနောင်၊ နောင်၊ ခံတဖွေ၊ ချား အစူတပင်၊ အသက်နောင်၊ ခံသီ
နောင်တဝ်း ။

မဉ်းစဉ်းစာယူ၊ နိုင်းယိုနပ်၊ ဝင်တဲပီပီ နီတဲနိုင်းနိုင်း၊ ငမ်း
ငါးထာသီ ပငါပရာ၊ သက်တလီးနောင်၊ အငိုဖျတ်နောင်တဝ်း၊
သက်တလီးယိုနောင်၊ ခံသီခြင်နောင်တဝ်း နောင်သွ။ ။

မဉ်းမာသီ ဝင်သက်နောင်၊ ကခံးဟးသားသူ၊ သယူပက်
သဒုက္ခနား၊ သလျားနား ကောမာသီသား ။ “ယိုတလဲင်းနောင်၊
ဝွေအံးနောင်၊ ဝွေတဲဖေးနေး ဝင်ကမာသီနိုင်းနိုင်းသွ၊ ဝွေတဲ
ဖေးနေး ကမော့နိုင်းနိုင်းသွ၊ ထာဒုက္ခနော”

ကောကခံးဟးသား ဆုတောင်တကိုင်သင် နိုင်းနောင်တဝ်
ဘဝယိုခါတဲ ကောကမာသီသားနောင်၊ မဉ်းအွီးတောင်း မော့ဟး
ထာဒုက္ခ၊ တွိုးဘဝငါတဲ လင်ထဲဟး ငါးရိုင်၊ ထဲငါးရိုင် မဉ်းထွဲတဲ
“နီအွဉ်းစဉ်းဝင်ကတူး၊ ဝင်အွဉ်းပူ နီကတောင်” ကရိုဒါ၊ ငေါင်း
နောင်အတွိုင် တဘဝထွဲ တဘဝ၊ ခံးဟးတောဝင်မာသီ၊ ခံးဟး
တော ဝိပါကဝဉ်၊ ကွပ်နောင်မ၊ နီမာသီဝင်တဲ တဟောင်တောင်း၊
ဝင် မာသီနီတဲ တဟောင်တောင်းနပ်သွ။ ။

ယဟန်းသားနောင်၊ တွိုးသွို့၊ ခြံနောင်၊ ထွင်းချားအပိုအမာ
 လွေ၊ တွိုးဌေးနပ်၊ ထုမ်းလော်တောချား၊ ထားသောင်၊ ထားသား၊
 ထုမ်းယား၊ ထုမ်းခူး၊ ထုမ်းထူး၊ ထုမ်းတခွေတောချား၊ တိရစ္ဆာန်နင်း
 နပ်၊ တင် ကေအဲင်း၊ ရှူးအဲင်း၊ ထဲ့သောင်းထဲ့လဲင်း၊ ထဲ့ထီ တနတ်ဗား၊
 နုဗား၊ သောင်းတနို့ထောင်း၊ လူမား၊ ဆော့ဆာထာ၊ သင်၊ အွေ၊
 ဒေါင်၊ ထုမ်းရွှို့တောဝင်၊ တွယ်ဆာတော အပိုအမာစတင် နင်း
 နပ်၊ ဖုံးတဲ့အင်း၊ ထားမား၊ နင်းနပ်၊ ဖုံးနပ်၊ ခြေခြားအီ၊ ချမ်းသားအီ၊
 မဉ်းအွီးအီ မွေးတင်း၊ ကေန့်၊ ခြောအီ၊ ဒုက္ခအီ၊ မဉ်းတကိုင်အီ
 ဖုံးချား ။

ကွပ်နပ်၊ မ၊ နေးချားတွမ်း၊ ထားမား၊ ကြောင်းကြောင်းစင်စင်တင်
 ထုမ်းကျမ်းချမ်းမားထွေ၊ မဉ်းလုလွင်ရွှင်နောင်၊ မ၊ မဉ်းပြေအံးချား
 အထွေ (အသီထွေ/အခွီးထွေ) နပ်၊ ပါဏာတိပါတ ဒုစရဲက်တဲ့ တထွာ
 တောင်း၊ ဝင်တဲ့ တကဲ့ရဲ့တင်းနပ်၊ သွေ ။

မဉ်းမားသီတောင်း ဝင်သက်နပ်၊ ဝင်တဲ့ သးချမ်းသား၊
 နီတဲ့ သးချမ်းသား၊ ပွိုင်းပွို့တွမ်း မားသီဝင်သက်တင် ယူးပက်ဒုက္ခ၊
 သောကခိုးလျား စတင် နင်းနပ်၊ စားတဲ့ တမော့ဗားတင်း၊ ဝိပါကဝဋ်
 တဲ့ တခံးဗားတောင်း ။

မားသီတောင်း ဝင်သက် ဝင်သွဲ့တင် ကခံးဗား၊ အကျိုး
 ဖုံးနောင် -

(၈)

သုစရဲက်ပါးဆီ

- ၁။ မဲ့နား စူခင်း၊ အဂါးကိုင်တင်း၊ ဗွေတရေလို့ဒျား ။
၂။ ပြောင်းယောင်၊ ဖွိုးထို၊ နမ်းကြိုတရေ၊ လွှောက်ညှိုး
လွေဒျား ။
၃။ တလျူ ဆတ်လတ်ဒျား ။
၄။ တဖိုး နည်းဒျား ။
၅။ ကောရက် ကောပဲင်သား အာဒျား ။
၆။ ဝင်ကျမ်းယား၊ ဝင်ကျမ်းသီတဲ့ တလတောင်း ။
၇။ ယောင်ဆင်သွီးယား တရေငါးမွေး ။
၈။ ထာဆာရော့ဂါး ဆွေဆဲဉ်းငါးမွေး ။
၉။ တွမ်း မွိုးဖါ ဖူးဝေး သွေပေး လိုရက်ဖုံးနောင်၊ ဖြယ်
ဗားတောင်းလို့ဝင်၊ ။
၁၀။ အုံဟး သက်ထိုထို၊ စိုးဆွာဆွာ- စတင် အကျိုးဖုံးယို
ခံးစာဗား (လဗား) နောင်သွေ ။

ကွပ်နပ်မ၊ မာသီတင်း ဝင်သက်နပ်၊ ခြွေခြားအီ၊ ချမ်းသား
အီ၊ မဉ်းအိုးအီတင် ဟောင်ငါး၊ ထွာပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ
သုစရဲက်၊ ထွာအကျင်ဟောင် နောင်သွေ ။

ထားမာသီ ၆-မျိုး (ပယောဂ ၆-မျိုး)

- ၁။ နမ်း (ကိုးတံင်း) မာသီ ။
- ၂။ ထွဉ်းဝင်မာသီ ။
- ၃။ မာသီတွမ်း စူခွမ်လက်နက် ။
- ၄။ ခူးထားအောင်၊ ဒေါင်ဇေးမာသီ ။
- ၅။ မာသီတွမ်း တေန်အင်၊ ။
- ၆။ မာသီတွမ်း တံ၊ခို၊ ။

ပဉ္စာနန္တရိယကံး ၅-ပါး

- ၁။ မာတုဃာတက --- မာသီမ္ဗိုး ။
- ၂။ ပိတုဃာတက --- မာသီမိ ။
- ၃။ အရဟန္တာဃာတက --- မာသီရဟန္တား ။
- ၄။ လောဟိတုပ္ပါဒက --- မာသီဗ္ဗိးဘုရား ။
- ၅။ သံဃဘောဒက --- မာသီကွယ်းသင်္ဃား ။
(မာပုလိသင်္ဃား)

အမူတန် ယိုင်တံ၊ပါးကို မဉ်းပဲစ်မားဟး တပါးပါးနောင်၊
ဘဝယိုခါ ကျိုးစားခန်းနင်းမိုင်၊ ကျိုးစားတဲ့ယောင်း၊ လုနွောင်၊
တောင်း မဂ်ဖိုလ်းနိဗ္ဗာန်၊ သဲစ်ကသီတဲ့ လင်ထုဟးစွဉ်းငါးရိုင်၊
တလဲင်းချင်၊ နောင်သွူ ။

**ပါဏာတိပါတ အင်္ဂါ ၅ - ပါး
(မာ၊သီဝင်၊သက် အချက် ၅-ချက်)**

၁။ သတ္တဝါးတွဲ မွေးမ၊ ။

၂။ သတ္တဝါးကျောင်းတွဲ အောင်းသေမ၊ ။

၃။ သမဉ်မာ၊သီတွဲ အောင်းမ၊ ။

၄။ ဖေးကသီတွဲ ကျို၊စာ၊ဗားမ၊ ။

၅။ သီအိတွမ်း ကကျို၊စာ၊မု၊ နောင်မ၊ ။

အင်္ဂါးယို ၅-ပါး မဉ်းပြဲ၊စွမ်းလို့မ၊(အချက်ယို ၅-ချက် မဉ်းမဉ်း
တန၊သော့၊လို့မ၊) ထွာပါဏာတိပါတ အကုသိုလ်းကံးနင်၊သွ။

ကဗျာ

*	ဝင်၊ယိုအသက်	---	ထူးနက်လွဉ်းမား
	နင်းနင်၊မာ၊မွှိုန်း	---	မဉ်းယွှိုန်းနောင်၊ရာ၊
	အကျင်၊ဟင်၊မျတ်	---	စွမ်းဇာတ်ချမ်းသာ၊
	သက်ဆွာ၊ဗား	---	သေးချား ယံငါငါ ။

ကဗျာယို မဉ်းပြန်၊ ငေါင်းရို၊ရို၊နောင်၊ -

ဝင်၊အသက်ယို ထူးနက်လွဉ်းမား (မာ၊သီ) နင်းနင်၊နင်၊
တွမ်းမာ၊မွှိုန်း၊ မဉ်းယွှိုန်းထို၊နင်၊ ထွာအကျင်၊ဟင်၊ ထွာအကျင်၊
မျတ်။ (ကွပ်အကျင်၊ဟင် အကျင်၊မျတ်တင်) ချမ်းသာ၊ဗား၊ စွမ်း
ဇာတ်ဇာတ် စွမ်းပန်ပန်၊ သက်တွဲထို စိုးတွဲဆွာ၊ဗား၊ သေးချားယံ
လွေ၊ တငါငါစွဉ်းနောင်၊သွ။ ။

၂။ ဗွောင်နယ် အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ ခရား

အဒိန္န - အာဒါန - ဝေရမဏိ ဖပျဒ် နှင်းနောင်၊။

အဒိန္န - ဝင်၊ဗွေးတဖေးတောင်း ဝင်၊တမြို့။။

အာဒါန - ထူးတခွန်၊။

ဝေရမဏိ - သျောင်းထို၊ (ထူးတခွန်၊တောင်း)။

ကွပ်နောင်၊မ၊ “အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ” ကရိုးနောင်၊ -

“တခွန်၊တောင်း ဝင်၊တမြို့” အမိပ္ပါယ်လ၊ နှင်းနောင်၊သွ။။

“အဒိန္န-ဝင်၊ဗွေးတဖေးတောင်း ဝင်၊တမြို့” ကရိုးနောင်၊ ဝင်၊ဗွေး
နမ်း ထူးတခွန်၊ဗွေးတဲ တမွေးတမ်း၊ “ထူးဟဲ့င်း” စတင် နှင်းနောင်၊တဲ
ဝင်၊ဗွေးတရိုးတမ်း၊ အဗွေးထွဉ်းဝင်၊ ဖေးပါနှင်းနောင်၊တဲ တမွေးတမ်း၊
အွဉ်းဒေါ၊ဝင်၊ ထွဉ်းလွဉ်ထူး စတင်နှင်းနောင်၊တဲ တမွေးတမ်း၊ မဉ်းဒေါ၊
ယိုယို၊ မဉ်းရိုးဒေါင်းဒေါင်းနောင်၊ “တခွန်၊ဗွေးတဖေးတောင်း တခွန်၊ဗွေးတဖေးတောင်း
ဝင်၊ဗွေးတဖေးတောင်း ဝင်၊တမြို့၊နောင်၊သွ။။

“အာဒါန - ထူးတခွန်၊” ကရိုးနောင်၊ -

စွယ်၊တရာ၊တင် အံးနောင်၊ ထူးသိမ်၊နှိုင်းနေးတဲနောင်၊၊ ဝင်၊
ကထွဉ်းလွဉ်းတမြို့နောင်၊ အံးသိမ်၊ထို၊ အွဉ်းသေးသူးထို၊တဲနောင်၊၊
ဝင်၊ကထွဉ်း အွဉ်းသိမ်၊ဟပ်ပါဒါ၊ တမြို့၊ဖုံးနောင်၊ ဖေးချာတမ်း ဝင်၊ဗွေး

(၁၂)

သုစရဲက်ပါးဆီ

တဲ့နောင်၊ နမ်း(ကိုးတင်း)ထူးတခွန်တဲ့နပ်၊ ထွဉ်းဝင်ထူးတခွန်
တဲ့နပ် ၊ တခွန်ယာ၊ ဝှူး၊ တခွန်မဲ၊ တခွန် အယားခဉ်း၊ တခွန်
စားရင်ဖိုးတဲ့နောင်၊ မာ၊ ရွဉ်တု၊ မာ၊ ခံတုဖိုးတဲ့နပ်၊ ခွိုင်းကားတင်
ထာအံးပွေး၊ ထာအံးညပ် ထာအံးခွာင်၊ ထာထူးခွိုင်း၊ ထာထူး
တခွန် စတင် နှင်းနပ်ဖိုးနပ်၊ ထွ အဒိန္နဒါန ထွ ထာထူးတခွန်
လွဉ်းလွဉ်း၊ ထွအဒိန္နဒါန အကုသိုလ်းကံးလွဉ်းလွဉ်း နောင်သွ။

“ဝေရမဏီ-သျှောင်းထိုး” (တခွန်တမ်း)ကရိုနပ် -

နမ်းကိုးတင်းတဲ့ သျှောင်းထိုး၊ တခွန်တမ်း၊ မဉ်းထီး
မဉ်းသေဝင်တခွန်ထာတဲ့ ဆီခါ၊ ရဲခါ၊ ဖေးတခွန်တမ်း၊ ထူးတခွန်
ဝင်ထာနှင်းနောင်နပ်၊ သရေတမ်း၊ သဖေါ်တူးတောင်း၊ နပ်
သက်တမ်း၊ တခွန်တမ်းဝင်ထာ စိုန်တမ်းထာနပ်၊ ဟောင်၊ ထွ
အဒိန္နဒါနာ ဝေရမဏီ သုစရဲက်၊ ထွအကျင်ဟပ် နပ်သွ။ ။

“ဟောင်တောင်း နှင်းမိုင်၊ ဟောင်နှင်းမိုင်” နဲတင် -

လိုယဟန်းနပ်၊ လွလုပ်လွခွမ်ထာ တရိုတမ်း တေးလောင်
ထာတွေး သွမ်တန်ထိုး တရိုတောင်း၊ မဉ်ခွေမွိုင်ကြိုထာ
တရိုတမ်း၊ အံးမအံးအောင်လဲဉ်းထာ၊ ယူးထာသူးသေဒွမ် တရို

တမ်း၊ လွှဲထီးဝင်၊ နားလိုးတောင်းဝင်၊ တကေးဝင်၊ တရိုးတမ်း
စတင် နှင်းနပ်တင် ထူးတခွန်ဒါး ဝင်၊ထား၊ လွှဲစိုန်ဒါးထား။

“ထူးတခွန်ဝင်၊ထား၊ စိုန်ထား” ကရိုးနောင် -

ထွာအကုသိုလ်မ၊ ထွာ ထာတဟောင်တမ်း ဖြီးဖြီးတင်
တခွန်ထွဲ စိုန်ထွဲတဲ့ သတချမ်းသားတမ်း၊ အံးအွ ကွဉ်ကဟား
ကီတဲ့ တစင်းကြယ်တမ်း (တကြောင်းစင်တမ်း) တွမ်းကထူးငါး
ဝင်၊ထား၊ အံးအွကွဉ်ကအီနပ်၊ ပီလိုဝင်၊ ။

“ပါးနောင်၊ စူဟောင်တမ်း၊ ထူးတခွန်ဒါးထား၊ စိုန်ဒါးထား၊
လိုတဟောင်တမ်း” ဝင်၊ဒေါ့တော့ အမည်၊ အပွဲ၊ နှင်းနပ်တင်
လွှဲလယ်ဝင်၊လမ်း ဝင်၊ပါး၊ ဝင်၊ရပ်ရား ဝင်၊နံကိုတဲ့ ဝင်၊တကျိုက်
တမ်း၊ မည်၊အွီးတမ်း ဂုဏ်းသရေ အဲဉ်ထမ်း၊ မော့ပဲစ်မော့တံး၊
ခံးဟားဝင်၊ အစိုဉ်အကျ၊ အောင်ခံ အချွတ်၊ ထဲထောင်း၊ တွိုးဒါး
ထားသီ စတင် နှင်းနောင်၊သွဲ ။

တခွန်ဝင်၊ထား၊ စိုန်ထား၊ စတင် ထာမာနှင်းနောင်၊ဖုံးနပ်၊
ခြွေခြားအီ၊ ချမ်းသားအီ၊ မည်၊အွီးအီ မွေးတမ်း၊ ကေန်၊ခြောအီ၊

ဒုက္ခအီ၊ မဉ်တကိုင်အီဖုံးဒျား၊ တျိုးဘဝငါတဲ့ လင်ထဲဟးငါးရဲင်၊
ကွပ်နပ်မ၊ တခွန်ဝင်ထာ (စိုန်ထာ)နပ်ဟပ်တမ်း နပ်သွ။ ။

အွ၊မွိုန်းတောင်းဒေါပ်၊ တေးမွိုန်းတမ်းဖဲင်း၊ နေးဒျားတွမ်း
နီအား၊ နီရဲင်၊ နီထာကျိုစာမု၊ နီထာဝွေးဖန်းမုတဲင် လုပ်မာ
ခွမ်စံးကုင်းကုင်း၊ ဖြေစာ ကူကား ဟောင်ဟောင်ဒါဒါနပ်၊ မဲ
ခွေခြားလွဉ်ဒျား၊ ပိတ်စွဉ်းတခွေခြားတမ်းတဲ့ တအံးမနွောင်တမ်း၊
ကွပ်တစွိုးစွိုး ပွိုးတမျိုမျိုတဲင် လုပ်မာဟးဟောင်တောင်းတွေ့
မဉ်းအံးမ စိန်းတွေ့တဲ့ အပဲစ်အဲဉ်ထမ်း။

တျိုးဘဝငါသူနပ်၊ ထဲဟးတောင်းငါးရဲင်၊ သဲင်ထွာဟးတမ်း
ဝင်ဖိုး ဝင်ပနား၊ ဝင်သွဉ်း ဝင်သယ်၊ အဟးဖေး အဟးဖြော်
တမ်း ဝင်တခြိုဥစွား၊ သွမ်တောင်တွေ့စးဒါတမ်းထာ၊ တခွန်
တမ်းဝင်တခြိုတဲင် ကခံးစာထွိုက်ဒါ အကျိုဖုံးနပ်တဲ့ခံးစာဟး
လဟးနောင်သွ။ ။

တခွန်တမ်း ဝင်တခြိုတဲင် ကခံးစာဟးအကျိုဖုံးနပ်-

၁။ လဟး (သွံဆောင်ဟး) တခြိုအငိုတန် ။

၂။ တခြိုဥစွား ရတနားအမျိုမျို လွိုင်အာ ။

၃။ တလဖိုတောင်း တခြိုဥစွားတဲ့ လလွဉ် ။

၄။ ကအောင်းထွူလဲဉ်း တမြို့ဥစ္စားနောင်တဲ့ သွမ်းပျင်း
ခြင်တောင်း၊ အောင်းစွူစွူချား ။

၅။ ရန်သူ့ငတ်မျိုး လွဉ်ယားထိုး လှတောင်း ။

၆။ ကမဉ်လဒါး တမြို့ဥစ္စားနောင် လှယိုးမာပေး ။

၇။ လိုး အလောင်းအလင်ဖုံး ကျုံးယား ကျုံးမာတရောင်
တဲ့ လှတောင်း ။

၈။ ထွာဟး လိုးအရန်းထို ။

၉။ “ထာ့အဲဉ်ထောင်း” ကရိုးနောင် ဟွန်ဟးဖိုတောင်း
သေဟးဖိုတောင်း (ဒေါ့ဟးဖိုတောင်း) ။

၁၀။ အုံအင်းဟး ချမ်းချမ်းသားသား စတင်နိုင်နင်းဖုံးသွူ။

ကွပ်နောင်မ၊ တခွန်တောင်းဝင်ထာ (စွန်တောင်းထာ)နင်
ဟောင်ငါး မရေးမရား နောင်သွူ ။

အဒိန္နာဒါန အဂါး ၅-ပါး

(ထူးတခွန်ဝင်ထာ အချက် ၅-ချက်)

၁။ ဝင်တမြို့ဥစ္စားတဲ့ မွေးမ၊ ။

၂။ ဝင်တမြို့ဥစ္စားကျောင်းတဲ့ သေမ၊ ။

၃။ သမဉ်တခွန်တဲ့ အောင်းမ၊ ။

(၁၆)

သုစရဲက်ပါးဆီ

၄။ ဖေးကလတဲ ကျိုစာမ၊ ။

၅။ ထူးတခွန်မွေးမ၊ ။

အဂါးယို ၅-ပါး မင်းမြို့စွဲလို့မ၊ (အချက်ယို ၅-ချက်မင်းမဲဉ်း
တနုသော့လို့မ၊) ထွာ အဒိန္နဒါန အကုသိုလ်းကံးသွ။ ။

ကဗျာ

* တခွန်ဝင်ထာ၊	---	စိုန်ပါးလွဉ်းမား
နဲင်းနောင်မာ၊မ္မိန်း	---	မဉ်းယွိုန်းနောင်ရာ၊
အကျင်ဟောင်မျတ်	---	စွမ်းဇာတ်ချမ်းသာ၊
ခြေပေးဒျား	---	သေးချားယံင်ါ ဟံင်ါ

ကဗျာယို မဉ်းပြန်ငေါင်းရိုရိုနောင်၊

တခွန်ဝင်ထာ၊ စိုန်ပါးလွဉ်းမား နဲင်းနောင်နောင်၊ တွမ်းမာ၊မ္မိန်း၊
မဉ်းယွိုန်းထိုနောင်၊ ထွာအကျင်ဟောင်၊ ထွာ အကျင်မျတ်၊
ကွပ်အကျင်ဟောင် အကျင်မျတ်တဲင် ချမ်းသာမား၊ စွမ်းဇာတ်
ဇာတ် စွမ်းပန်ပန်၊ ခြေခြားပေးဒျား သေးချားယံလွေ၊ တင်ါစွဉ်း
နောင်သွ။ ။

* * * * *

၃။ ဗွောင်နယ် ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမထိ ခရား

ကာမေသု - မိစ္ဆာ - အာစာရ ဖပုဒ်နင်းနောင်၊ ။

ကာမေသု - အကျင်းလိုနဲ့ ၊ မေထုန်အလောင်း (ကာမ
ဂုဏ်းအလောင်း၊ ဝင်ပိုဝင်မာအလောင်း၊ ဝင်ပို ဝင်ဝါအလောင်း)

မိစ္ဆာ - တရှို့မား ။

အာစာရ - အကျင်း (ပဲစ်မား) ။

ဝေရမထိ - သျှောင်းထို (ပဲစ်မားတောင်း) ။

ကွပ်နပ်မာ “ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝေရမထိ” ကရိုနပ်-
“ပဲစ်မားတောင်း ဝင်ပိုမာ ဝင်ပိုဝါ ” အဓိပ္ပါယ်လဲနင်းနပ်သွ။

“ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ - ပဲစ်မား ဝင်ပိုမာ (ဝင်ဝါ) ”
ကရိုနောင် -

လိုမူးပေး၊ မူးနံ၊ မေးရင်း ၊ မေးမဲ့င်း (မေးရင်း မေးမဲ့င်း)ဖုံးနပ်၊
အဝါ (လမ်းသား) အဲဉ်ထောင်းတဲ့ယောင်း၊ အမိုး အဖါ အဖူး
အဝေး စတင်စားနောင်ဖုံး အောင်ထိန်းခါတင် လိုနို ပဲစ်မားဒါး
တင်း၊ အမာကအောင်ဒါး လိုနို (ပိုဖါ) ဖုံးနောင်တဲ့ လိုမူးပဲစ်မားဒါး
တောင်းနောင်သွ။

“မိစ္ဆာစာရ - အကျင်းမား ပဲစ်မား” ကရိုနောင် -

ခိုမူး သဖေါ်တူးဝင်တဲ့နပ်၊ အခိုအမူး သဖေါ်တူးတောင်း
တင် နေးအမွေ အနွိုင်းအဆေ ပဲစ်မားတဲ့နောင်၊ နေးတွမ်းတသီး

(၁၈)

သုစရဲက်ပါ၊ဆီ

ဂါးထာ၊ ထာ၊ဒါးအမျိုးမျိုးတင် ပဲစ်မားတဲ့နောင်၊ ထွာအကျင်၊မား
ထွာပဲစ်မားလွဉ်းလွဉ်း၊ ထွာ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရအကုသိုလ်းကံ၊
လွဉ်းလွဉ်းနောင်၊သွ။ ။

“ဝေရမဏီ- သျှောင်းထိုး (ပဲစ်မားတောင်း)”ကရိုးနောင်-
နမ်း(ကိုးတင်း) တဲ့ သျှောင်းထိုး ပဲစ်မားတောင်း၊ မဉ်းထီး
မဉ်းသေဝင်၊ပဲစ်မားတဲ့ ဆီ၊ခါ၊ရဲခါ၊ ဖေးပဲစ်မားတောင်း၊ ပဲစ်မားဝင်၊
ပိုမာနိုင်းနောင်၊နောင်၊ သ၊ရေ၊တောင်း၊ သ၊ဖေါ်၊တူ၊တောင်း နှစ်
သက် တောင်း၊ ဟို၊နိုဟောင်တောင်း၊ ကျိုက်တောင်း။ မဉ်းပဲစ်မား
ဝင်၊ ပိုမာနောင်၊ ခံးမားအပဲစ် နိုင်းယိုနိုင်းယို၊ သွဉ်သင်ဆွဲ၊မ၊
ချ၊နားဖေး စတင်နိုင်းနောင်၊ဖိုးနောင်၊ ထွာသျှောင်းထိုး (ထွာပဲစ်မား
တောင်း ဝင်၊ပိုမာ) နောင်၊သွ။ ။

ပဲစ်မား ဝင်၊ပိုမာ (ပဲစ်မားဝင်၊ဝါ၊)နောင်၊ ဟောင်တင်း၊ ထွာ
ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ ဒုစရဲက်၊ ထွာအကျင်၊ဟောင်တင်း ။

ပဲစ်မားတင်းဝင်၊ပိုမာ၊ ပဲစ်မားတင်း ဝင်၊ဝါ၊နှင်၊ဟောင်၊ ထွာ
ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ ဝေရမဏီ သုစရဲက်၊ ထွာအကျင်၊ဟောင်
နောင်၊သွ။ ။

“ဟောင်တောင်းနိုင်းမဲ့င်၊ ဟောင်နိုင်းမဲ့င်၊” နဲတင် -
ပါ၊နိုတဖြာ၊ မဉ်းပဲစ်မား ဝင်၊ပိုမာနောင်၊ ဂုဏ်းသိက္ခာ၊ ထဲ့
လင်၊ ဝင်၊မီးစွယ်၊တရာ၊တဲ့ မဲ့ငါပေးတရေးကိုင်၊ ခံးမားဝင်၊ အစွိုင်

အကျအောင်းခံဟု အချွတ်၊ ထုံဟုထောင်း ၊ မော့ဟုတံး၊
ယော့ဟုဝင်။

ဝင်တမာဝါတဲ့ အာငေါင်းအီတောလို့ဝင်၊ အွဉ်းကွင်
တောလို့ဝင်၊ ကွပ်မွိုးမိ အွဉ်းကွင်လို့ဝင်တင် ပိုဖုံးတဲ့ အုံညီဟု
တောင်းမွိုး၊ အုံညီဟုတောင်းမိ၊ အံးဟုဟောင်တင်း၊ ကွဉ်က၊
ဟုဟောင်တောင်း၊ အုံဟုဟောင်တင်း၊ သွဉ်ဟုတင်းပညား၊
မော့လို့ ထာဒုက္ခ။ ပါကပဲစ်မားဒါး ဝင်မာနပ်တဲ့ တွိုးဘဝင်သူ၊
လင်ထုံငါးရဲင်၊ ထွာဟု လို့ညဉ်စုံင် (ယိန်းစုံင်)၊ ထွာဟု
လို့မူး စတင် နှိုင်းနောင်သွ။ ။

လို့မူးတဖြ၊ မဉ်းပဲစ်မားလို့ခိုတဲ့ ဝင်ရိုး လို့မူးဖွ၊ ဝင်ရိုးလို့မူး
အကျင်ဟောင်တောင်း၊ လို့မူးနှိုင်းနောင်နောင်၊ ဝင်ထီးဖွ၊ ဝင်
တအံးသွင်တောင်း၊ လို့မူးအငို တအံ့ဉ်ထောင်း၊ လို့မူးခွဉ်းဆွေ
ဝင်မတ်နှိုင်းနောင်။ ။

တွိုးဝါ သံးအံ့ဉ်ထင်း၊ သမ်းအမ်းနမ်းလောင်းတင် ဟွိုန်ဝင်
သဝင်တွေ့၊ ယားတော အသန္နွေ၊ ယား မဉ်းတလတင်းတဲ့
လွှးထွ။ မာသီတေ့ထို၊ ဝေါင်းတေ့ထို၊ ဖေးထိုတောဝင်၊
မဉ်း တဖေးတောင်းဝင်တဲ့ ပါပေးနောင် ဟဲ့မါခရာ အံ့ဉ်ထောင်း၊
အံးဟုဟောင်တင်း၊ ကွဉ်ကဟုဟောင်တင်း၊ အုံဟုဟောင်တင်း၊
သွဉ်ဟုဟောင်တောင်း ပညား ။

ကွပ်စွဉ်း မွိုးမွိုက်ချားရားရားတင် အပစ်လွှပ် အပိုပေးပေးနော်၊
မော့တောထာဒုက္ခ၊ ပါးမှုးကပဲစ်မားဒါး လိုနိုနောင်တွဲ မဲ့ငါပေး
တရေးကဲ့င်၊ တွိုးဘဝငါသူ၊ ထဲဟးငါးရဲင်၊ မော့ဟးထာဒုက္ခ စတင်
နဲင်းနောင်သွ။ ။

ကွပ်နော်မ၊ ပဲစ်မားဝင်ပိုမာ (ပဲစ်မားဝင်ဝါး) နောင်၊ ဟောင်
တောင်းနောင်သွ။ ။

လိုနို မဉ်းပဲစ်မားတောင်း ဝင်ပိုမာနောင်၊ (လိုမှုးတွဲမဉ်း
ပဲစ်မားတောင်း ဝင်ပိုဝါးနော်) ကရိုးဒါး အပဲစ်ချာဖုံးနော်ဟွဉ်းနောင်၊
မော့ဟးတောင်း၊ ဂုဏ်းသိက္ခာတွဲ အောင်း၊ မဲ့ငါပေး တရေးကဲ့င်
ဟးတောင်းတင် မဉ်းအိုး၊ မဲ့ငါမေတ္တာအာ၊ ဝင်ကေးညိုး ရိုးသေး၊
နမ်းချမ်းသာ၊ သးချမ်းသာ၊ တွိုးဘဝငါသူတွဲ ထဲဟးတောင်း
ငါးရဲင်၊ ထွားအဖဲ့မဲ့င်တွဲဟောင်၊ ထွားခေါင်မဲ့င်တွဲ သေးချား
စစဉ်းချား နဲင်းနောင်သွ။ ။

**ပဲစ်မားတောင်း ဝင်ပိုမာ (ဝင်ဝါး) တင် ကမ်းစာဟး
အကျိုဖုံးနောင် -**

၁။ ဘေးရန်အန္တရာယ် အဲဉ်ထောင်း ။

၂။ လိုရက်လိုပင်အာ ။

၃။ အံ့ဟး ချမ်းချမ်းသာသာ၊ ။

၄။ တွိုးဟးတောင်း အပါယ်ခမ်း ။

- ၅။ ထွာဗားတောင်း လို၊မူ၊ ထွာဗားတင်း လို၊ညဉ်၊စိုင်း ။
၆။ ဝင်းအများတဲ့ (ရိုးသေး) ယွမ်းအံး ။
၇။ မေတ္တာအာ၊ မဲ့ငါတန် ။
၈။ ယောင်ဆင်းတရေ (မဉ်းအိုးလွီးဟွမ်) ။
၉။ မာဝါချင်းချင်း ရက်လို့ဝင်း ။
၁၀။ ပိုမာဝါ၊ အုံညီသေးသေးဗားလို့ဝင်း (သွတ်၊စိုးဝိုင်းပန်)
စတင် နှိုင်းနှောင်းဖုံးသွ။ ။
ကွပ်နှောင်းမ၊ ပဲစ်မားတောင်းဝင်းပိုမာ(ဝင်းဝါ၊)နှပ်၊ ဟောင်းငါး
မရေမရားနှောင်းသွ။ ။

**ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ အင်္ဂါး ၄-ပါး
(ပဲစ်မား ဝင်းပိုမာ အချက် ၄-ချက်)**

- ၁။ တဟောင်းပဲစ်မားတောင်းဝတ္ထု
(လို၊မူ / လို၊ခို)တဲ့ ဖေးကမွေးမ၊ ။
၂။ သ၊မဉ်ပဲစ်မားတဲ့ ဖေးကအောင်းမ၊ ။
၃။ ဖေးကပဲစ်မားဗားတဲ့ ကျိုးစာမ၊ ။
၄။ ပဲစ်မားဗား (သားယားဗား) မ၊ ။
အင်္ဂါးယို ၄-ပါး မဉ်းပြု၊စွိုးလို့မ၊ (အချက်ယို၄-ချက်
မဉ်းမဉ်းတနု၊သော့လို့မ၊) ထွာ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာအကုသိုလ်း
ကံး နှောင်းသွ။ ။

(၂၂)

သုစရဲက်ပါးဆီ

ကဗျာ

* ဝင်းမာဝင်းဝါး ---- စောကာလွဉ်းမား
 နှင်းနွှဲမာ၊ မွှါး ---- မဉ်းယွှါးနောင်ရား
 အကျင်းဟောင်မျတ် ---- စွမ်းဇာတ်ချမ်းသား
 လို၊ ခိုအား ---- ထွာဟား ယံငါငါ ။

ကဗျာယို မဉ်းပြန်ငေါင်း ရီ၊ ရီ၊ နောင် -

ဝင်းမာဝင်းဝါး၊ စောကာလွဉ်းမား နှင်းနောင်ရောင် တွမ်းမား
 မွှါး၊ မဉ်းယွှါးထို၊ နှဲ၊ ထွာ အကျင်းဟောင်၊ ထွာ အကျင်းမျတ်
 (ကွပ်အကျင်းဟောင် အကျင်းမျတ်တင်) ချမ်းသားဟား စွမ်းဇာတ်
 ဇာတ် စွမ်းပန်ပန်၊ သင်၊ ကွိုတ်ဟားအား လို၊ ခိုဘဝ ယံကျလွေ၊
 တငါငါစွဉ်း နောင်သွ။ ။

* * * * *

၄။ ဗွာင်နယ် မုသာဝါဒါ ဝေရမထီ ခရား

မုသာ - ထွာ၊ တမွေးတောင်း ။
 ဝါဒ - အဉ်းဒေါ့ ။
 မုသာဝါဒ - အဉ်းဒေါ့ထာ၊ မွေးတောင်း (ဒေါ့လဲဉ်ထာ) ။
“မုသာဝါဒ - အဉ်းဒေါ့လဲဉ်ထာ” ကရီ၊ နောင် -
 ၁။ တထီးတောင်းတဲ့ ရှိ၊ ထီး ။
 ၂။ အောင်းထီးသွူတဲ့ ရှိ၊ ထီးတောင်း ။

- ၃။ တဟွိန်တောင်းတဲ့ ရှိဟွိန် ။
- ၄။ အောင်းဟွိန်သွူတဲ့ ရှိဟွိန်တောင်း ။
- ၅။ တအံးလဲဉ်ဟးတောင်းတဲ့ ရှိအံးလဲဉ်ဟး ။
- ၆။ အံးလဲဉ်ဟးသွူတဲ့ ရှိအံးလဲဉ်ဟးတောင်း ။
- ၇။ တမားဟးတောင်းတဲ့ ရှိမားဟး ။
- ၈။ အောင်းမားဟးသွူတဲ့ ရှိမားဟးတောင်း ။
- ၉။ တသေတောင်းတဲ့ ရှိသေ ။
- ၁၀။ အောင်းသေသွူတဲ့ ရှိသေတောင်း ။

ဝင်အကျို၊စီ၊ပွါ၊ ဖေးနေးကကိုင်တင် ဒေါ့လဲဉ်ထား၊ စတင် နှင်းနှင်၊ဖုံးနှင်၊ ထွာ မုသာဝါဒ(အကုသိုလ်းကံး)လွဉ်းလွဉ်းနှင်၊သွူ။

“ဝေရမဏီ - သျှောင်းထို(ဒေါ့လဲဉ်တင်းထား)”ကရိုနှင်-

နှမ်း(ကိုးတင်း)တဲ့ ဒေါ့လဲဉ်တင်းထား၊ ဝင်တဲ့ ဂွေတထွဉ်း ဒေါ့လဲဉ်တောင်းထား၊ မဉ်းသေ မဉ်းဟွိန် ဝင်ဒေါ့လဲဉ်ထားတဲ့ ဆီ၊ခါ၊ ရဲခါ၊ ဖေးဒေါ့လဲဉ်တောင်းထား၊ ဒေါ့လဲဉ်ထားနှင်းနှင်၊နှင်၊ သးရေတင်း၊ သးဖေါ်တူးတင်း၊ နှစ်သက်တောင်း၊ ဟွိန်ဟောပ် တင်း၊ ကျိုက်တင်း၊ ဝင်အကျို၊ဖေးနေး ကကိုင်တင် ပေါဒေါ့လဲဉ် ထားနှင်၊ ခံးဟးအပဲစ် နှင်းယို နှင်းယို၊ သွဉ်သင်ဆွဲမ၊ ချးနားဖေး စတင် နှင်းနှောင်၊ဖုံးနှင်၊ ထွာသျှောင်းထို (ထွာဒေါ့လဲဉ်တင်းထား) နှောင်၊သွူ ။

ဒေါ့လဲဉ်ထာ၊ (အံးလဲဉ်ဝင်၊)နဝ်၊ ဟောဝ်တောင်း၊ ထွာ
မုသာဝါဒ ဒုစရဲက်၊ ထွာ အကျင်၊ဟောဝ်တောင်း။ ဒေါ့လဲဉ်တောင်း
ထာ၊ (အံးလဲဉ်တောင်းဝင်၊)နဝ်၊ ဟောဝ်၊ ထွာ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ
သုစရဲက်၊ ထွာ အကျင်၊ဟောဝ်နောင်၊သွ။ ။

“ဟောဝ်တောင်း နိုင်းမဲ့င်၊ ဟောဝ် နိုင်းမဲ့င်၊” နဲတင် -

လိုကဒေါ့လဲဉ်ဒါးထာ၊ (လိုကအံးလဲဉ်ဒါးဝင်၊)နဝ်၊ ဂုဏ်း
သိက္ခာအဲဉ်ထဝ်း၊ ဝင်၊ရိုးသေးတဝ်း၊ ဝင်၊ကေးညိုတဝ်း၊ ဒေါ့ထာ၊
တဲ့ ဩဇာ၊ အာဇာနည်အဲဉ်ထဝ်း၊ ဒေါ့ထာ၊တဲ့ ဝင်၊ထီးဖွီ၊ ဝင်၊သွင်၊ဖွီ၊
ဝင်၊လွ၊ထီးအာ၊ သွ၊ခွခြော။ ကွပ်ထာ၊ဒေါ့၊(ကွပ်ငေါင်း) တင်
အဗွေတဲ့ မော့အီဒါး ထာ၊ဒုက္ခ၊ ဝင်၊လင်တဲ့ မော့လွဉ်၊အီဒါး
ထာ၊ဒုက္ခ၊ ဘဝငါသူ၊တဲ့ ထဲဗားငါးရဲင်၊ စတင် နိုင်းနဝ်၊ဖိုးသွ။။
ကွပ်နောင်၊မ၊ ဒေါ့လဲဉ်ထာ၊ (အံးလဲဉ်ဝင်၊)နောင်၊ ဟောဝ်တောင်း
နောင်၊သွ။ ။

မဉ်းဒေါ့လဲဉ်တောင်းထာ၊ (မဉ်းအံးလဲဉ်တောင်းဝင်၊)နောင်၊
ဂုဏ်းသိက္ခာတဲ့အောင်၊ ဝင်၊ရိုးသေး၊ ဝင်၊ကေးညို၊ ဒေါ့ထာ၊တဲ့
ဩဇာ၊အာဇာနည်အောင်၊ ဒေါ့ထာ၊တဲ့ ဝင်၊ယျမ်း၊ ထွာနွောင်၊
အဓိပတိ လို၊တန်တဖြာ၊ ဝင်၊ထီးဖွီတောင်း၊ ဝင်၊အံးသွင်၊
လို၊စိုမ်၊အာ၊ သွ၊ခွလှိုင်း၊ ကွပ်ထာ၊ဒေါ့၊ (ကွပ်ငင်းမွေး ငွါမဲဉ်း)
တင် နမ်းတဲ့ တမော့ဗားတဝ်း ထာ၊ဒုက္ခ၊ ဝင်၊တဲ့ မော့လွဉ်၊ဗား
တဝ်း ထာ၊ဒုက္ခ၊ စတင် နိုင်းနဝ်၊သွ။ ။

နောင်လွှမ်းတကာတင်း၊ ကွပ်ဒေါ့လဲဉ်တောင်းထာ၊ (အံး
လဲဉ်တောင်းထာ၊) တဲင် ကခံးစာဗား အကျိုဖိုးနပ် -

- ၁။ ကူနွေးတဲ့ဟောင် ။
- ၂။ ငေါင်းထီတဲ့ ဖြောင်းဖြိုး အိုးနိုး ။
- ၃။ တငါတဲ့ တွောင်းညီး ဗွာလွစ် ။
- ၄။ နမ်းကြိုတဲ့ မဲဉ်းညီး ယောင်ရေ ။
- ၅။ ချောင်းမော့ဗားဒျား အချမ်းသားမျိုး ။
- ၆။ ဖြောင်းကိုနွမ်းဟွမ် ဗိုကောင်းလွီး ။
- ၇။ ဒေါ့ထာ၊ ဝင်နားသားအာ ။
- ၈။ ထာဒေါ့ဒါး ထာဒေါ့ယံ ။
- ၉။ ဖြေတဲ့ တချားတဲက်၊ ဗွို ပနဲဉ်းဖဲ ။
- ၁၀။ အုံထာစူ၊ ထီထီရရ၊ လော်လယ် ဒေါက်ဒဲစ်တင်း
စတဲင် နဲင်းနောင်ဖိုးသွ ။

ကွပ်နောင်မ၊ ဒေါ့လဲဉ်တောင်းထာ၊ အံးလဲဉ်တောင်းဝင်နပ်၊
ဟောင်ငါးမရေးမရာ၊ နောင်သွ ။

မုသာဝါဒ အဂီု ၄-ပါး
(ဒေါ့လဲဉ်ထာ၊ အချက် ၄-ချက်)

- ၁။ ထာတမွေးတောင်း ။
- ၂။ ထာတမွေးတောင်းယို သုကိုမဉ်ဒေါ့ ။

(၂၆)

သုစရဲက်ပါးဆီ

၃။ ကျိုးစားကျိုးဒေါ့ ။

၄။ ဝင်းလွဲသေနား ။

အဂါးယို ၄-ပါး မဉ်းပြဲ၊စွဲးလို့မ၊ (အချက်ယို ၄-ချက်
မဉ်းမဲဉ်း တနုသော့လို့မ၊) ထွာ မုသာဝါဒ အကုသိုလ်းကံး
နောင်သွ။ ။

ကဗျာ

*	ဒေါ့လဲဉ်လိန်းပါး	---	မုသာလွဉ်းမား
	နဲင်းနောင်မားမွဲး	---	မဉ်းယွဲးနောင်ရာ၊
	အကျဉ်းဟောင်မျတ်	---	စွဲးဇာတ်ချမ်းသာ
	တအားတောင်း	---	ဒါးငေါင်း ယံငါငါ ။

ကဗျာယို မဉ်းပြဲးငေါင်းရီရီနောင်

ဒေါ့လဲဉ်လိန်းပါး မုသာလွဉ်းမား နဲင်းနောင်နောင်၊ တွမ်း
မားမွဲး၊ မဉ်းယွဲးထိုနောင်၊ ထွာအကျဉ်းဟောင်၊ ထွာအကျဉ်း
မျတ် (ကွပ်အကျဉ်းဟောင်၊ အကျဉ်းမျတ်တင်) ချမ်းသာဗားစွဲး
ဇာတ်ဇာတ် စွဲးပန်ပန်၊ တအိုင် တအားတောင်း၊ ဒါးငေါင်းဒါးငါ၊
ယံလွေတငါငါစွဉ်း နောင်သွ။ ။

* * * * *

၅။ ဖွောင်နယ် ပိသုဏဝါစာ ဝေရမဏီ ခရား

“ပိသုဏဝါစာ - အံ့စာဝင်၊မဉ်း” ကရိုးနောင်၊ -

ဝင်၊အောင်းရက် အောင်းပဲင်၊လို့ဝင်၊ ဖေးနေးကကိုင်ထိုးတဲ့ နှပ်၊ ဝင်၊အောင်းလွောင်းပူးလို့ဝင်၊ ဖေးနေးကပုလီထိုးတဲ့နှပ်၊ လွှဲထိုးဝင်၊ တကေးဝင်၊ နားလို့တောင်းဝင်၊တင် အံ့စာဝင်၊ (ခြေထိုး ဝင်၊) တဲ့နှပ်၊ ဖေးကရက်တောဝွေ၊ သွေ့ကိုင်အော်ကိုင်ဝင်၊တဲ့နှပ်၊ စတင် နှင်းနောင်၊ဖုံးနောင်၊ ထွာ ပိသုဏဝါစာ အကုသိုလ်းကံး လွဉ်းလွဉ်းနောင်၊သွေ။ ။

“ဝေရမဏီ- သျှောင်းထိုး(အံ့စာတမ်းဝင်၊မဉ်း)”ကရိုးနှပ်၊-

နမ်း(ကိုးတင်)တဲ့ အံ့စာတမ်း ဝင်၊မဉ်း၊ ဝင်၊တဲ့ ဝွေတထွဉ်း အံ့စာတောင်း ဝင်၊မဉ်း၊ မဉ်းသေ မဉ်းဟို့နီ ဝင်၊အံ့စာ ဝင်၊မဉ်းတဲ့ ဆီ၊ခါ၊ ရဲခါ၊ ဖေးအံ့စာတောင်း ဝင်၊မဉ်း၊ အံ့စာဝင်၊မဉ်း နှင်းနောင်၊ နှပ်၊ သ၊ရေ၊တမ်း၊ သ၊ဖေါ၊တူးတမ်း၊ နှစ်သက် တမ်း၊ ဟို့နီဟောင် တမ်း၊ ကျိုက်တမ်း၊ ပေါးအံ့စာ ဝင်၊မဉ်းနောင်၊ ခံးဟးအပဲစ် နှင်းယို နှင်းယို၊ သွဉ်သင်ဆွဲ၊မ၊ချ၊နားဖေးဝင်၊ စတင် နှင်းနောင်၊ဖုံးနောင်၊ ထွာသျှောင်းထိုး (ထွာ အံ့စာတောင်းဝင်၊မဉ်း) နောင်၊သွေ။ ။

အံ့စာဝင်၊မဉ်းနှပ်၊ ဟောင်တမ်း၊ ထွာပိသုဏဝါစာ ဒုစရဲက်၊ ထွာ အကျင်၊ဟပ်တမ်း၊ အံ့စာတောင်း ဝင်၊မဉ်းနှပ်၊ ဟောင်၊ ထွာ ပိသုဏဝါစာဝေရမဏီ သုစရဲက်၊ ထွာ အကျင်၊ဟပ်နှပ်၊သွေ။ ။

“ဟောင်တောင်း နှင်းမဲ့င်၊ ဟောင် နှင်းမဲ့င်” နဲတင် -
 လို၊ကအံးစာဒါ၊ ဝင်၊မဉ်၊နပ်၊ ဂုဏ်းသိက္ခာအဲဉ်ထဝ်း၊ ဝင်၊
 တရိုးသေးတဝ်း၊ ဝင်၊တကေးညှိုးတဝ်း၊ ဝင်၊ရိုးချာ၊ လို၊ဟောင်တဝ်း၊
 ဝင်၊ထင်းဖွီ၊ ဒေါ၊ထာ၊တဲ့ ဝင်၊တယျုမ်းအံးတဝ်း၊ ဩဇာအားဏား
 အဲဉ်ထဝ်း၊ ဝင်၊လွ၊ထီးအာ၊ အစွဲ၊ကိုတဲ့ ဝင်၊မဉ် ဖေးပါသော့၊
 တောင်း၊ လို၊တန်တဖြာ၊ ထွာနှောင်၊တောင်း၊ ကွပ်ဝွေ၊အံးစာ
 ဝင်၊ မဉ်၊တင် ဝင်၊တတန်းမော့၊တောင်း၊ ထာ၊ဒုက္ခတဲ့ မော့ထို၊ဗား
 ထာ၊ဒုက္ခ၊ ဝင်၊တတန်းခိုးလျားတဝ်းတဲ့ ခိုးလျားဗားလို့၊ ဝင်၊တတန်း
 လွ၊ထီးတောင်း လို့ဝင်၊တဲ့ လွ၊ထီးထို၊လို့လွဝင်၊၊ ဝင်၊အစွဲ၊ တတန်း
 ပ၊လီတောင်းတဲ့ ပ၊လီထို၊လို့။ ။

လို၊အငို၊တန်း ဉာဏ်းပညာသားဖုံး တန်းတသီပျင်းတောင်း
 ထာ၊တဲ့ သီပျင်းထို၊ဗား၊ ကွပ်ဝွေ၊ အကုသိုလ်းမု၊ယိုတင် ဝွေ၊တဲ့
 မော့ဗားနှင်းနှင်း ထာ၊ဒုက္ခ၊ ဝွေ၊တဲ့သီတဗြိုထို၊ နှင်းနှင်းဗား။

ဝွေ၊ပိုမာ ဝွေ၊မွဲဖါ ဝွေ၊ဖူးဝေးဖူးနောင်၊တဲ့ သ၊တရောင် ခိုးလျား
 လွဉ်၊အီဗား၊ တျိုးဘဝငါသူ၊တဲ့ လင်၊ထဲဗား ငါးရဲင်၊ မော့ဗား
 ခံးဗား စတင် နှင်းနောင်၊သွ။ ကွပ်နောင်၊မ၊ အံးစာဝင်၊ မဉ်၊နောင်၊
 ဟောင်တောင်းနောင်၊သွ။ ။

မဉ်းအံးစာတဝ်း ဝင်၊မဉ်၊နပ်၊ ဂုဏ်းသိက္ခာတဲ့ အပ်း၊ ဝင်၊
 ရိုးသေး၊ ဝင်၊ကေးညှိုး၊ ဝင်၊ရိုးချာ၊ လို၊ဟောင်၊ ဝင်၊ထင်းဖွီတဝ်း၊
 ဒေါ၊ထာ၊တဲ့ ဝင်၊ယျုမ်းအံး၊ ဩဇာ အားဏားတဲ့အပ်း။ ။

ဝင်းလွှဲထီးတောင်း (သွေးခွဲလွှဲအာ)၊ အစွဲကိုတဲ့ ဝင်းမည်ဒင်း
သော့၊ ထွာနှောင်း လိုတန်တဖြာ၊ ကွပ်ဝွေအံ့စာတောင်း ဝင်း
မည်တင် ဝင်းမော့ဟားတင်း ထာဒုက္ခ၊ ဝင်းမော့ဟားတင်း ထာခိုး
လျား၊ ဝင်းလွှဲထီးဟားတောင်းလိုဝင်း၊ ဝင်းပလီလာဟားတင်း
လိုဝင်း ။

လိုအငိုတန်း ဉာဏ်ပညာသားဖုံး တသီပျင်းထိုးဟားတင်း
ထာ၊ ဝွေတဲ့မော့ဟားတင်း ထာဒုက္ခ၊ ဝွေတဲ့ သီတဦးဟားတင်း
ထာ၊ ဝွေပိုမာ ဝွေမွှါ ဝွေဖူးဝေးဖုံးနောင်တဲ့ သတရောင်ခိုးလျား
လွှဲဟားတင်း၊ တွိုးဘဝငါသူတဲ့ လင်ထဲဟားတင်း ငါးရဲင်၊ စတင်
နှိုင်းနောင်သွေ ။

နောင်လွှဲမံ တကာတောင်း ကွပ်အံ့စာတင်း ဝင်းမည်
တင် ကခံ့စာဟား အကျိုးဖုံးနောင် -

၁။ တွိုးထင်းဟား လူအခမ်း ၊

၂။ ယံမျတ်လဲဦးက လူလင် ၊

၃။ တိန်းတွိုးသင်ယင်း လိုခမ်းတဲ့ ထွာဟားခွန်စကျား၊

၄။ တငါတွေင်းညီး (တငါ တရေငါး) ၊

၅။ အချွေအရုံး ပရိသတ်ခွေခံး ၊

စတင် နှိုင်းနောင်ဖုံးသွေ ။

(၃၀)

သုစရဲက်ပါးဆီ

ကွပ်နှံ၊မ၊ အံးစာတင်းဝင်းမဉ်းနောင်၊ ဟောင်ငါးမရေးမရား
နောင်၊သွ။ ။

ပိသုဏဝါစာ အဂါး ၄-ပါး

(အံးစာဝင်းမဉ်း၊ အချက် ၄-ချက်)

၁။ ဝင်းအောင်းဟောင်လို့ဝင်း ၊

၂။ သ၊မဉ်ယားကွဲင် (မဉ်မာ၊ကွယ်၊) ထို၊ဝင်း ၊

၃။ ကျို၊စာ၊ယားကွဲင်ဝင်း ၊

၄။ ဝင်းသေ ဝွေ၊ငေါင်းနောင်၊ အမိပ္ပါယ်း ။

အဂါးယို ၄-ပါး မဉ်းပြဲ၊စွဲးလို့မ၊ (အချက်ယို ၄- ချက်
မဉ်းမဲဉ်းတန၊သော့၊လို့မ၊) ထွာ ပိသုဏဝါစာ အကုသိုလ်းကံး
နောင်၊သွ။ ။

ကဗျာ

* ဝင်းအောင်းရက်ခါ	---	အံးစာလွဉ်၊မား
နိုင်းနောင်၊မာ၊မွဲး	---	မဉ်းယွဲးနောင်၊ရာ၊
အကျဉ်းဟောင်မျတ်	---	စွဲးမဲးဇာတ်ချမ်၊သား
သွ၊အာငါး	---	သေးချား ယံင်ငါ ။

ကဗျာယို မဉ်းပြဲးငေါင်းရို၊ရို၊နောင်၊ -

ဝင်းအံးရက်ရက်ပဲင်၊ပဲင်၊ဝင်းနှံ၊ခါ (ဝင်းဖေးနေးကကွဲင်ထို၊
လို့ဝင်း၊ ဖေးနေးကလွ၊ထီးထို၊လို့ဝင်းတင်) အံးစာဝင်းမဉ်း၊ ဖြောင်း
လွဉ်၊မား နိုင်းနောင်၊နောင်၊ တွမ်းမာ၊မွဲး၊ မဉ်းယွဲးထို၊နောင်၊

ထွာ အကျင်၊ဟောပ်၊ ထွာ အကျင်၊မျတ်(ကွပ်အကျင်၊ဟောပ်၊
အကျင်၊မျတ်တင်) ချမ်းသာ၊ဗား၊ စွမ်းဇာတ်ဇာတ် စွမ်းပန်ပန်၊
သွေ၊ပေးတဲ့ အာငါး၊ သေးချား၊ ယံလွေ၊တငါငါစွဉ်း နောင်၊သွ။

* * * * *

၆။ **ဗွာင်နယ် ဖရသဝါစာ ဝေရမထီ ခရား**

ဖရသ - ကျံ၊ထံ၊နဲင်းရွာ၊သို ။

ဝါစာ - ငေါင်း ။

ဖရသဝါစာ - ငေါင်းကျံ၊ထံ၊နဲင်း ရွာ၊သို ။

“ဖရသဝါစာ - ငေါင်းကျံ၊ထံ၊နဲင်းရွာ၊သို” ကရီ၊နပ် -

သ၊လျားဝင်၊တင် “မုတ်ဆို၊မျိုးတန်နောင်၊ လို၊လိုအေးသား
တန်နောင်၊ ထာ၊ကွီအံးသားရွှါတန်နောင်၊ နာ၊အံးပါ၊အေးနပ်၊
နာ၊ဒါးကျိ၊လို၊ဖေးဝင်၊အေးလွမ်း၊ လို၊တွတ်၊ဟွေး နဲင်းနာ၊နပ်၊
ပါ၊ကတူ၊ပိုင်တန်နပ်၊ နာ၊ယိုထာ၊သူးသေအဲဉ်ထောင်း ကယ်၊စွဉ်း
ဖိုးပနားဟနော၊ နာ၊အပစ်တန်မွေးစွဉ်းထာ၊ ကယ်၊စွဉ်း ဒေဝဒတ်၊
ထွီးမွူးတန်နပ်” စတင် ငေါင်းကျံ၊ထံ၊ခတ်၊နား၊ ငေါင်းလျားဆာသ၊
ငေါင်းခွန်းကဲဉ်းဖုံးနောင်၊ ထွာ ဖရသဝါစာ (အကုသိုလ်းကံး
လွဉ်းလွဉ်း) နောင်၊သွ။ ။

ဝေရမထီ -

“သျှောင်းထို၊ (ဒေါ၊ရီ၊တင်း) ငေါင်းကျံ၊ထံ” ကရီ၊နပ် -

နမ်း(ကိုးတဲင်း)တဲ့ တခွန်းတမ်း၊ တဒေါ့တမ်း ငေါင်းကျံးထံ၊
 ဝင်တဲ့ ဝွေတထွဉ်းခွန်းတမ်း၊ တထွဉ်းဒေါ့တမ်း ငေါင်းကျံးထံ၊
 မဉ်းသေမဉ်းဟွံနံ ဝင်ခွန်းဝင်ဒေါ့၊ ငေါင်းကျံးထံတဲ့ ဆီခါရဲခါ၊
 ဖေးခွန်းတမ်း၊ ဖေးဒေါ့တမ်း၊ ငေါင်းကျံးထံ၊ ခွန်းဝင်၊ ဒေါ့ဝင်ငေါင်း
 ကျံးထံ၊ နိုင်းနောင်နပ်၊ သရေတမ်း၊ သဖေါတူတမ်း၊ နပ်သက်
 တမ်း၊ ဟွံနံဟောင်တမ်း၊ ကျွံက်တမ်း၊ ပေါးခွန်းဝင်၊ ပေါးဒေါ့ငေါင်း
 ကျံးထံနောင်၊ ခံးဟးအပဲစ်နိုင်းယိုနိုင်းယို၊ သွဉ်သင်ခွံးမ၊ ချးနားဖေး
 ဝင်၊ စတင် နိုင်းနပ်ဖုံးနောင်၊ ထွာသျှောင်ထို၊ (ထွာခွန်းတမ်း၊
 ဒေါ့တမ်း ငေါင်းကျံးထံ၊) နောင်သွ။ ။

ခွန်းဆာဝင်၊ ဒေါ့ရိုငေါင်းကျံးထံနပ်၊ ဟောင်တမ်း၊ ထွာ
 ဖရသဝါစာ ဒုစရဲက်၊ ထွာ အကျင်ဟောင်တောင်း ။

ခွန်းဆာတမ်းဝင်၊ ဒေါ့ရိုတမ်း ငေါင်းကျံးထံနပ်၊ ဟောင်၊
 ထွာ ဖရသဝါစာ ဝေရမဏီ သုစရဲက်၊ ထွာအကျင်ဟောင်
 နောင်သွ။ ။

“ဟောင်တောင်းနိုင်းမဲ့၊ ဟောင်နိုင်းမဲ့” နဲတင် -

တွယ်းတွမ်းခွဉ်းနပ်၊ ရိုးစဉ်းဆာဆာတဲ့ တထွေတောင်း ငေါင်း
 ခွန်းဆာ ။

ကွပ်နောင်မ၊ လိုကခွန်းဆာဒါဝင်၊ ကဒေါ့ဒါဝင်၊
 ငေါင်းကျံးထံနပ်၊ ဝင်လွေထီးအာ၊ ဝင်စင်သားအာ၊ ရန်းသူးအာ၊
 သွခွဆေ့၊ ဂုဏ်းသိက္ခာအဲဉ်ထပ်၊ ဝင်ကေးညှိုးတမ်း၊ ဝင်ထီးဖို့၊

ထွာနှောင်တင်းလိုတန်၊ မဉ်းထွာနှိုင်းစိန်းစွော့၊ လိုတန်တဲ့ သက်
တဆွာတင်း၊ ကွပ်ငေါင်း ကွပ်ထားဒေါ့တင် မော့အီဒါ၊ ထာဒုက္ခ။

အွဉ်ခွါမ် အွဉ်မာစွဉ်း ကိစ္စအမျိုးမျိုးမဲ့တရိုးတင်း ဝင်းဖြမ်း
သားဆွေ၊ ထာမာ အောင်းမျှင်းနှောင်တင်း၊ ဝင်းလွှာဒေါ့ရီအာ၊
ကိစ္စအရေတန်စွဉ်းတဲ့ ဝင်းတတိုင်းပင်းကြွို့တောင်း၊ မော့သွူ
အယပ်အခဲင်းတဲ့ ထာဒုက္ခတဲ့ ဝင်းတထွားတင်း၊ ဝင်းတသညှင်း
တင်း၊ ကထွာဒါ၊ အမျိုးအပါ အပိုအလီ၊ အသွေအခွဖုံးနောင်တဲ့
ခိုးလျားလွဉ်အီဒါ၊ မဲ့ငါပေးအီဒါ၊ တျိုးဘဝငါသူတဲ့ လင်ထဲဟး
ငါးရဲင်၊ မော့ဟး(ခံးဟး) စတင် နိုင်းနောင်သွူ ။

ကွပ်နောင်မ၊ ခွန်းဆာဝင်း၊ ဒေါ့ရီ၊ ငေါင်းကျံထံနောင်၊
ဟောင်တောင်း နောင်သွူ ။

မဉ်းခွန်းဆာတင်း ဝင်း၊ မဉ်းဒေါ့ရီတင်း ငေါင်းကျံထံနောင်၊
ဝင်းလွှာထီးတင်း၊ ဝင်းဟိုန်ဟောင်သား ဝင်းရက်သားအာ၊ ရန်သူး
အဲဉ်ထင်း၊ သွေခွအာ၊ ဂုဏ်းသိက္ခာအောင်၊ ဝင်းကေးညှိုး၊ ဝင်း
ထီးဖွဲ့တောင်း၊ ထွာနှောင်လိုတန်။ ကွပ်ငေါင်း ကွပ်ထားဒေါ့တင်
မော့အီဟးတင်း ထာဒုက္ခ ။

အွဉ်ခွါမ် အွဉ်မာစွဉ်း ကိစ္စအမျိုးမျိုးမဲ့တရိုးတောင်း ဝင်းဖြမ်း
သားအာ၊ ထာမာအောင်းမျှင်းနှောင်၊ ဝင်းမဉ်ဒေါ့ရီအာ၊ ကိစ္စ
အရေတန် အမျိုးမဲ့တဲ့ ဝင်းတိုင်းပင်း၊ မဉ်းမော့အယပ်အခဲင်း

(၃၄)

သုစရဲက်ပါးဆီ

ထားဒုက္ခတဲ့ ဝင်းထွား ဝင်းရွဲကို၊ ဝင်းသုညင်၊ ကထွာဒါး အမွှိုး
အဖါ အပိုအလီ၊ အသွေအခွဖုံးနောင်တဲ့ ခိုးလျားလွဉ်းအီဟားတင်း၊
မဲ့ငါပေးလွဉ်းအီဟားတင်း၊ တွိုးဘဝငါသူတဲ့ လင်းထဲဟားတင်းငါးရိုင်း၊
မော့ဟားတင်း၊ (ခံးဟားတောင်း)စတင် နှိုင်းနောင်သွ။ ။

နောင်လွှမ်းတကာတင်း ကွပ်ခွန်းဆာတင်းဝင်း၊ ဒေါ့ရိုး
တောင်း ငေါင်းကျံထံတဲင် ကခံးစာဟား အကျိုးဖုံးနပ် -

၁။ တွိုးထင်းဟား လူအခမ်း ၊

၂။ ယံမျတ်လဲဉ်းက လူလင် ၊

၃။ တိန်တွိုးသွင်းယင်း လိုခမ်းတဲ့ ထွာဟား ခွန်စကျား၊

၄။ ဖြေဖါး ပနဲဉ်းဖဲပေး ၊

၅။ ငေါင်းတဲ့ အိုးတလေ့ ၊

၆။ ဒေါ့ထာတဲ့ ဝင်းယွမ်း ၊

စတင် နှိုင်းနောင်ဖုံးသွ။ ။

ကွပ်နောင်မ၊ ခွန်းဆာတောင်းဝင်း၊ ဒေါ့ရိုးတောင်း ငေါင်း
ကျံထံနောင်၊ ဟောင်ငါးမရေးမရား နောင်သွ။ ။

ဖရသဝါစား အဂါး ၃-ပါး

(ခွန်းဒေါ့ ငေါင်းကျံထံ အချက် ၃-ချက်)

၁။ ခံးဟား ငေါင်းခွန်းသား ၊ (ဖေးကအောင်း)

၂။ သတိုးလျား ၊

၃။ ခွန်းတဲခွန်း ။

အင်္ဂါးယို ၃-ပါး မဉ်းပြွဲစွဲးလို့မ၊ (အချက်ယို ၃-ချက်
မဉ်းမဲဉ်းတနုးသော့လို့မ၊) ထွာ ဖရုသဝါစာ အကုသိုလ်းကံး
နောင်သွ။ ။

ကဗျာ

* ခွန်းဒေါ့ငေါင်းကျံး	---	တရံးလွဉ်းမား
နဲင်းနောင်မားမွဲနဲး	---	မဉ်းယွဲးနောင်ရား
အကျင်ဟောင်မျတ်	---	စွဲးမဲးဇာတ်ချမ်းသာ
လို တဗွဲး	---	မဉ်းအွဲး ယံငါငါ ။

ကဗျာယို မဉ်းပြန် ငေါင်းရိုရိုနောင်

ခွန်းဝင်၊ ဒေါ့ဝင်တွမ်းငေါင်းကျံးထံ၊ ရိုတရံးတရံးဝင်၊
ဖြောင်းလွဉ်းမားဝင်၊ နဲင်းနပ်နပ် တွမ်းမားမွဲနဲး၊ မဉ်းယွဲးထိုနပ်၊
ထွာအကျင်ဟပ်၊ ထွာအကျင်မျတ် (ကွပ်အကျင်ဟပ်၊ အကျင်
မျတ်တဲင်) ချမ်းသာမား၊ စွဲးမဲးဇာတ်ဇာတ် စွဲးမဲးပန်ပန်၊ ထွာလို
ယေန်းကေး၊ ထွာလိုတဗွဲးပေးတဲင် မဉ်းအွဲးလွဲးဟွမ်ထွာ၊ ယံလွဲး
တင်ငါစွဉ်း နောင်သွ။ ။

* * * * *

- ၇။ ဗွာင်နယ် သမ္ပပ္ပလာပ ဝေရမဏိ ခရား
 သမ္ပ - ငေါင်းယားကွဲင် ချမ်သားစီးပွါး (ငင်းခွဉ်းဆွေ့)။
 ပလာပ - ဒေါ့၊ ။
 သမ္ပပ္ပလာပ - ဒေါ့၊ ငေါင်းခွဉ်းဆွေ့၊ ။
 “သမ္ပပ္ပလာပ - ဒေါ့၊ ငေါင်းခွဉ်းဆွေ့” ကရိုနောင် -
 ၁။ ဒေါ့၊ တောင်း သစ္စဝါစား ၊
 (ဒေါ့၊ တောင်း ငေါင်းမွေးငွါမဲဉ်း) ၊
 ဒေါ့၊ တော့ဒျား ငေါင်းလိန်းငွါလဲဉ် ။
 ၂။ ဒေါ့၊ တောင်း သုဘာသိတဝါးစား ၊
 (ဒေါ့၊ တောင်း ငေါင်းအိွးငွါခွါး) ၊
 ဒေါ့၊ တော့ဒျား ငေါင်းတရီ ငွါခါး ။
 ၃။ ဒေါ့၊ တောင်း ပိယဝါးစား ၊
 (ဒေါ့၊ တောင်း ငေါင်းရက်ငွါပဲင်) ၊
 ဒေါ့၊ တော့ဒျား ငေါင်းဗွါးငွါစန်း ။
 ၄။ ဒေါ့၊ တောင်း ငေါင်းဓမ္မကထား ၊
 (ဒေါ့၊ တောင်း ငေါင်းတရာ၊ ဟော်၊ တောင်းတရာ၊
 ခြိုင်းတောင်းတရာ) ၊
 ဒေါ့၊ တော့ဒျား ငေါင်းသိုးငွါဖျင် ။
 ၅။ ဒေါ့၊ တော့ဒျား တိရစ္ဆာန်ကထား ၊
 (ဒေါ့၊ တော့ဒျား ငေါင်းတလ၊ အိတင်း မင်ပိုလ်းနိဗ္ဗာန်)။

ဒေါ့တော့ချာ ဒေါင်းတထွာအီတောင်း ထာချမ်းသာ၊
ဒေါ့တော့ချာ ဒေါင်းတထွာအီတောင်း အကျိုစီပျါ၊
ဒေါ့တော့ချာ ဒေါင်းကယားကိုင်ဒါ၊ ချမ်းသာစီပျါ၊
ဒေါ့တော့ချာ ဒေါင်းအကျိုတအံ့ဉ်ထောင်း -
စတင် နှိုင်းနောင်ဖုံးနပ် ထွာသမ္ပပ္ပလာပ အကုသိုလ်းကံး
လွဉ်းလွဉ်းသွ။

“ဝေရမဏီ- သျောင်းထို (ဒေါ့တောင်း) ငေါင်းခွဉ်းဆွေ”
ကရိုနောင် -

နမ်း (ကိုးတဲင်း)တဲ့ ဒေါ့တောင်း ငေါင်းခွဉ်းဆွေ၊ ဝင်တဲ့
ဝွေတထွဉ်းဒေါ့တောင်း ငေါင်းခွဉ်းဆွေ၊ မဉ်းသေမဉ်းဟွိုန် ဝင်ဒေါ့
ငေါင်းခွဉ်းဆွေတဲ့ ဆီခါရဲခါ၊ ဖေးဒေါ့တင်း ငေါင်းခွဉ်းဆွေ၊
ဒေါ့ငေါင်းခွဉ်းဆွေ နှိုင်းနပ်နပ် သရေတင်း၊ သဖေါ့တင်း၊
နပ်သက်တင်း၊ ဟွိုန်ဟောင်တင်း၊ ကျိုက်တင်း၊ ပေါ့ဒေါ့ငေါင်း
ခွဉ်းဆွေနပ် ခံဟားအပဲစ် နှိုင်းယိုနှိုင်းယို၊ သွဉ်သင်ဆွံ့မ၊ ချာနား
ဖေးဝင်၊ စတင် နှိုင်းနပ်ဖုံးနပ် ထွာသျောင်းထို (ထွာဒေါ့တောင်း)
ငေါင်းခွဉ်းဆွေနပ်သွ။ ။

ဒေါ့ငေါင်းခွဉ်းဆွေနပ် ဟောင်တင်း၊ ထွာ သမ္ပပ္ပလာပ
ဒုစရဲက်၊ ထွာ အကျင်ဟောင်တင်း ။

ဒေါ်တောင်း ငေါင်းခွဉ်းဆွေ့နော်၊ ဟောဝ်၊ ထွာသမ္မပ္ပလာပ
ဝေရမဏီ သုစရဲက်၊ ထွာ အကျင်၊ဟောဝ် နောင်၊သွ။ ။

“ဟောဝ်တောင်း နှိုင်းမဲ့င်၊ ဟင်နှိုင်းမဲ့င်၊” နဲတင် -

လိုကဒေါ်ဒေါ် ငေါင်းခွဉ်းဆွေ့နောင်၊ ဝင်ဟဲ့လိုဟုတ်၊ထာ၊
ဝင်ဟဲ့၊ လို၊ဖုတ်၊တလီ၊ချာ၊ ဝင်ဟဲ့၊လို၊တလီ၊ဖွိုင်၊ ဒေါ်စွဉ်း
ငေါင်းမွေးငွါမဲ့င်တဲ့ ဝင်၊တယျှမ်းတောင်း၊ ဒေါ်ထာတဲ့ ဝင်၊တနား
တောင်း၊ ဒေါ်ထာ၊ အထီထွူ၊တောင်း၊ ဒေါ်ထာ၊သြဇာအားဏား
အဲဉ်ထင်း၊ ဂုဏ်းသိက္ခာအဲဉ်ထင်း၊ ဝင်၊ထီ၊ဖွီ၊ ဝင်၊တထင်းတန်
တောင်း၊ ဖုတ်၊အာတလီ၊ချာ၊တင် ဒေါ်ထာ၊ ငေါင်းအမားပါဒါ၊
ဝင်၊အံးသွင်၊တောင်း၊ ဝင်၊ရိုးသေးတောင်း၊ ဒေါ်ဒေါ် ဝင်၊ပွဲ၊ဝင်၊မည်၊
ကွပ်ငေါင်းတင် မဲ့ငါပေး တရေးကိုင်အီဒါ၊ အချိန်၊လို့ခြင်၊ ထာ၊မာ၊
ထာ၊လွေ၊ ထာ၊သင်၊ဖုံ၊ တန်းအီးစောင်းတဲ့ လားထို၊ (ထဲဆိုင်၊ထို၊)
ဒါ၊ ကုသိုလ်၊တန်းအီးထွာအာတဲ့ ထွာဆွေ့၊ တန်းအီးထွာကုသိုလ်၊
တဲ့ ထွာတောအကုသိုလ်၊ တွိုးဘဝငါသူ၊တဲ့တွိုးလွေ၊ဟး ခင်းလမ်း
ညမ်း အပါယံးခမ်း စတင် နှိုင်းနပ်၊သွ။ ။

မည်၊ဒေါ်တောင်း ငေါင်းခွဉ်းဆွေ့နောင်၊ ဝင်ဟဲ့၊တောင်း လို၊
ဟုတ်၊ထာ၊ ဝင်ဟဲ့၊တောင်း လို၊ဖုတ်၊တလီ၊ချာ၊ ဝင်ဟဲ့၊တင်း
လို၊တလီ၊ဖွိုင်၊ ဒေါ်ငေါင်းမွေးငွါမဲ့င်တဲ့ ဝင်၊ယျှမ်း၊ ဒေါ်ထာတဲ့
ဝင်၊နား၊ ဒေါ်ထာ၊အထီထွူ၊ ဒေါ်ထာ၊ သြဇာအားဏားအောင်း၊
ဂုဏ်းသိက္ခာအောင်း၊ ဝင်၊ထင်းဖွီတောင်း၊ ဝင်၊ထင်းတန်၊ ဝင်၊အံး

သွင်၊ ဝင်ရိုးသေး၊ ဖုတ်တင်းတလီ၊ ဆျားတင် ဒေါ့ထာ၊ ငေါင်း
အမားပါဒါးတင်း၊ ဒေါ့ဒါးတင်း ဝင်ပွဲဝင်မည်၊ ကွပ်ငေါင်းတင်
မဲ့ငါပေး တရေကဲ့င်အီဒါးတင်း၊ အချိန်းလို ခြင်တင်း၊ ထာမာ
ထာလွေ ထာသင်ဖုံး မာမားစောင်း၊ ထွူစောင်း၊ လွေသင်မား
စောင်း၊ တွိုးစောင်း၊ ဖျော်စောင်း၊ အချိန်းမဲဉ်း၊ တန်းအကုသိုလ်း
အီးထွာအာတဲ့ ထွာဆွေ၊ တန်းအီးထွာ အကုသိုလ်းတဲ့ ထွာတော
ကုသိုလ်း၊ တွိုးဘဝငါသူတဲ့ တွိုးလွေမား ခင်းလံးဟောင်း လိုခမ်း
လူခမ်း စတင်နှင်းနောင်၊ နှပ်သွူ ။

ကွပ်ဒေါ့တောင်း ငေါင်းခွဉ်းဆွေတင် ကခံးစာမားအကျိုး
ဖုံးနောင်၊ -

၁။ တွိုးထင်းမား လူအခမ်း ။

၂။ ယံမျတ်လဲဉ်းက လူလင် ။

၃။ တိန်းတွိုးသင်ယင်း လိုခမ်းတဲ့ ထွာမားခွန်စကျား။

၄။ ကားပေါင်တရေ နှင်းချင်းသွေ ။

၅။ ဝင်ယားကဲ့င်နောင်တောင်း -

စတင် နှင်းနောင်ဖုံးသွူ ။

ကွပ်နောင်မ၊ ဒေါ့တောင်းငေါင်းခွဉ်းဆွေနောင်၊ ဟပ်ငါး
မရေမရာ၊ နောင်သွူ ။

သမ္မပ္ပလာပ အင်္ဂါ ၂- ပါး

(ဒေါ,ထောင်းငေါင်းခွဉ်းဆေ့, အချက် ၂-ချက်)

၁။ ရေးဒေါ, ငေါင်းအကျို,အဲဉ်ထောင်းစား ။

၂။ ဒေါ,ငေါင်း အကျို,အဲဉ်ထောင်းနောင်,စား ။

တောင်,သေ, -

ဝင်,မဉ်းယျမ်းမ, ကမ္မပထထွာ၊ ပေါးဝင်, တယျမ်းတောင်း
 ဝွေ,ငေါင်းနောင်, ကမ္မပထထွာတောင်း ။

ကမ္မ = ကမ်း (ထာ,မာ,) ၊**ပထ** = တဖူး,လွေ,အပါယ်း ၊**ကမ္မပထ** = ထာ,မာ,ထောင်လွေ, အပါယ်းတဖူး ။

(ထာ,မာ,တို့းလွေ,အီဒါ, အပါယ်း)

ကဗျာ

- * အကျို,အဲဉ်ထောင်း --- ဒေါ,ငေါင်းလွဉ်,မား
 နိုင်းနောင်,မာ,မွိုန်း --- မဉ်းယျိုန်းနောင်,ရာ,
 အကျင်,ဟင်,မျတ် --- စွမ်းဇာတ်ချမ်းသာ,
 ဖျိုန်,ထိုင်း --- သေးချား ယံငါငါ ။

ကဗျာယို မဉ်းပြန်,ငေါင်းရို,ရို,နောင်, -

ဒေါ,ငေါင်း အကျို, တအဲဉ်ထောင်း၊ ဒေါ,ငေါင်း ခွဉ်းဆေ့,
 ဖြောင်းလွဉ်,မား နိုင်းနင်,နင်, တွမ်းမာ,မွိုန်း၊ မဉ်းယျိုန်းထို,နင်,
 ထွာအကျင်,ဟင်, ထွာအကျင်,မျတ် (ကွပ်အကျင်,ဟင်, အကျင်,

မျတ်တင်) ချမ်းသာဗျား၊ စွမ်းဇာတ်ဇာတ်စွမ်းပန်ပန်၊ ဘွဲ့ကံးလဲ့
ထိုင်း၊ သေးချား၊ ယံလွေ၊ တငါငါစွဉ်း နောင်သွ။ ။

* * * * *

၈။ ဗွေင်နယ် အနဘိဇ္ဈာ ခရား

(အနဘိဇ္ဈာ = န+အဘိဇ္ဈာ) ဖပျဉ် နှင်းနောင်၊ ။

အဘိဇ္ဈာ = မဉ်လ၊ ဝင်တခြ၊ ။

န = မွေးတောင်း၊ ။

အနဘိဇ္ဈာ = မဉ်လ၊ ဝင်တခြ၊ မွေးတောင်း၊ ။

(မဉ်လတောင်း၊ ဝင်တခြ၊) ။

“အဘိဇ္ဈာ - မဉ်လ၊ ဝင်တခြ၊” ကရိုးနောင်၊ -

“ဝင်တခြ၊ စေ၊ စိန်းသူ၊ မဉ်းထွာထို၊ ခွေတခြ၊ စေ၊ စိန်းနပ်၊
ဟောင်ငါးမွေ့ဟွေး ” နေးတွမ်း၊ သ၊ လောဘတင် ဝင်တခြ၊
စေ၊ စိန်းနောင်၊ မဉ်အွဉ်းထွာထို၊ တော နီနမ်းတခြ၊ စေ၊ စိန်း ။

“ပါ၊ တခြ၊ စေ၊ စိန်းသူ၊ ဖေးနေးကထွာထို၊ တော ခွေတခြ၊
စေ၊ စိန်းနပ်၊ အီးမာဗျား နှင်းမိုင်၊ နောင်၊ ” သ၊ ကျိုးနှင်းနပ်၊ သ၊ ယူး
နှင်းနောင်၊ ။

ဝင်တခြ၊ စေ၊ စိန်းနောင်၊ အွဉ်းငေါ်၊ ထေ့တောနီနမ်း၊ အွဉ်း
မိုးထေ့တော နီနမ်း၊ လောဘလွဉ်၊ ချို၊ မဉ်လ၊ တခြ၊ ဝင်တခြ၊

စေ့စိန်၊ စတင် နှင်းနှင်ဖုံးနောင်၊ ထွာ အဘိဇ္ဈာန် (ထွာ မည်လ၊
ဝင်၊တမြို့၊စေ့စိန်၊) လွှင်းလွှင်း ။

“န - မွေးတောင်း” ကရိုးနောင်၊ -

နေ့တွမ်း၊ သ၊လောဘတင် ဝင်၊တမြို့၊စေ့စိန်၊နောင်၊ မည်
အွဉ်းထွာထို၊တော နီနမ်းတမြို့၊စေ့စိန်၊ နှင်းနောင်၊နှင်၊ မွေးတမ်း၊
နမ်း(ကိုးတင်) တဲ့ မည်လ၊တောင်း ဝင်၊တမြို့၊ ဝင်၊တဲ့ ဝွေ့တထွဉ်း
မည်လ၊တောင်း ဝင်၊တမြို့၊ မည်းသေမည်းဟွိုန် ဝင်၊မည်လ၊ပါ၊တမြို့၊တဲ့
ဆီ၊ခါ၊ရဲခါ၊ ဖေးမည်လ၊တောင်း ဝင်၊တမြို့၊ ။

မည်လ၊ဝင်၊တမြို့၊ နှင်းနောင်၊နှင်၊ သ၊ရေ၊တောင်း၊ သ၊ဖေါ်၊
တူးတောင်း၊ နှစ်သက်တမ်း၊ ဟွိုန်ဟောင်တမ်း၊ ကျွိုက်တမ်း၊
ပေါ်မည်လ၊ ဝင်၊တမြို့၊နောင်၊ ခံးဗားအပဲစ် နှင်းယိုနှင်းယို၊ သွဉ်သင်
ခွံ၊မ၊ ချ၊နားဖေးဝင်၊ စတင် နှင်းနှင်ဖုံးနောင်၊ ထွာမည်လ၊ ဝင်၊တမြို့၊
စေ့စိန်၊မွေးတမ်း၊ (ထွာ မည်လ၊တမ်း ဝင်၊တမြို့၊စေ့စိန်၊) နှင်၊သွူ။

မည်လ၊ ဝင်၊တမြို့၊ စေ့စိန်၊နောင်၊ ဟောင်တောင်း၊ ထွာ
အဘိဇ္ဈာန် ဒုစရဲက်၊ ထွာ အကျင်၊ဟောင်တောင်း ။

မည်လ၊တောင်း ဝင်၊တမြို့၊စေ့စိန်၊နောင်၊ ဟောင်၊ ထွာ
အနဘိဇ္ဈာန် သုစရဲက်၊ ထွာ အကျင်၊ဟောင် နောင်၊သွူ ။

“ဟောင်တမ်း နှင်းမဲ့င်၊ ဟောင်နှင်းမဲ့င်၊” နဲ့တင် -

အုံထာ၊အမ်း၊ မည်လ၊တွေ့စွဉ်း ဝင်၊တမြို့၊စေ့စိန်၊ နှင်းနောင်၊
တင် အုံထာ၊နောင်၊ သ၊တချမ်၊သားတောင်း၊ တကေးတွေ့၊ဒါဝင်၊၊

လွှဲထီးတေးဒါးဝင်၊ ဟွိုန်ဟောင်တေး တောင်းဝင်၊ ။

ကွပ်လောဘ အားတလာလွဉ်တဲင် အမျိုတမာတောင်းတဲ့
မာဒါး၊ ထွာဒါး ထာမာမာ၊ အမျို တဒေါတောင်းတဲ့ ဒေါဒါး၊
ထွာဒါး ထာဒေါမာ၊ အမျိုတကျုံးတောင်းတဲ့ ကျုံးဒါး၊ ထွာဒါး
ထာကျုံးမာ၊ ။

မော့ဒါး ထာဒုက္ခ၊ ထွာလို လောဘတန်တဲင် မဉ်လုတိတ်၊
တိတ်ဟေ့ ဝင်တမြို စေစိန်းနောင်လွမ်း၊ တွိုးအတမြိုစေစိန်း
နပ် ငမ်းဒျားအလိုထို၊ ငမ်းဒျား အယွမ်းထို၊ အံ့ကေနံတော
ဒျားထာ၊ ကွဉ်ကကေနံ တောဒျားထာ၊ ။

လူးတန်တောင်းထာ၊ လူးအာတောင်းထာ၊ ဒါးနကုသိုလ်း
ထွာဆေ့၊ မဉ်အွီးတောင်း၊ မဉ်သီတနီခါ ပိုလီဖူးဝေးဆချာ
အာငေါင်းဒါးလို့ဝင်၊ ။

လောဘတန်အာ ကသီငါသားနပ်၊ လွေ့ထွာဒါး ပိတ္တား
လွေ့အံ့မ၊ လွေ့အံ့အောင်၊ လွေ့မော့ဒါး ထာဒုက္ခ၊ မဉ်စွယ်
လံချာ အတမြိုစေစိန်းတဲ့ လွေ့ထွာဒါး တိရစ္ဆာန်၊ လွေ့ခံးဟး
ထာဒုက္ခ စတဲင် နှင်းနောင်သွ။ ကွပ်နပ်မ၊ မဉ်လုဝင်တမြို
စေစိန်းနပ်၊ ဟောင်တမ်းနပ်သွ။ ။

မီးမဉ်လုတောင်း ဝင်တမြိုစေစိန်းနောင် အံ့ထာ မဉ်
လုတေးတောင်း ဝင်တမြိုစေစိန်းတဲင် အံ့ထာတဲ့ သချမ်းသား၊

တကေးတေ့ဒါဒ်တောင်းဝင်၊ လွဲထီးတေ့ဒါဒ်တောင်းဝင်၊ ဟိုန်
ဟပ်တေ့ဒါဒ်ဝင် ။

ကွပ်လောဘ အားတလာတောင်းတင် အမျိုးတမားတင်းတဲ့
မားတင်း၊ ထွာတောင်း ထားမားမား။ အမျိုးတဒေါ့တင်းတဲ့
ဒေါ့တောင်း၊ ထွာတောင်း ထားဒေါ့မား။ အမျိုးတကျုံးတောင်းတဲ့
ကျုံးတောင်း၊ ထွာတောင်း ထားကျုံးမား ။

မော့ဒါဒ်တောင်း ထားဒုက္ခ၊ ထွာတောင်း လိုလောဘတန်
တင် မဉ်လုတိတ်၊တိတ်တောင်း ဝင်တမြို့စေ့စိန်၊ အတမြို့
စေ့စိန်နောင်တဲ့ ငမ်းတောင်းအလိုထို၊ ငမ်းတောင်း အယွမ်းထို၊
အံ့ဟောင်ချားထား၊ ကွပ်ကဟောင်ချားထား ။

လူးတန်ထား၊ လူးအာထား၊ ဒါနကုသိုလ်းထွာအာ၊ မဉ်
အိုး။ မဉ်သီတနီ၊ခါ ပိုလီဖူးဝေးဆချာ အာငေါင်းတင်းလို့ဝင်။

လောဘတန်တောင်းခြာ ကသီငါသားနောင်၊ လွေ့ထွာဒါ
တင်း ပိတ္တာ၊ လွေ့အံ့မ လွေ့အံ့အောင်တင်း၊ လွေ့မော့ဒါတင်း
ထားဒုက္ခ၊ စွယ်လံချာတောင်း တမြို့စေ့စိန်တင် လွေ့ထွာဒါ
တင်း တိရစ္ဆာန်၊ လွေ့ခံးဟားတောင်း ထားဒုက္ခစတင် နှင်းနပ်သွ။

နောင်လွမ်း တကားတင်း ကွပ်မဉ်လုတောင်း ဝင်တမြို့
တင် ကခံးစာဟား အကျိုးဖိုးနောင် -

၁။ ဘွဲ့တံ၊ ခိုတန် ။

၂။ ကျားစော်၊ ထင်းသျှာ ။

၃။ တခြို့စေ၊ စိန်လွှဲအာ ။

၄။ မာယေန်ခဲ ပါဒါဝင် ။

၅။ မာ၊ ကိစ္စအမျိုးမဲ့၊ တယောင်း အောင်းမျှင်း -
စတင် နှင်းနောင်၊ ဖုံးသွ။ ။

ကွပ်နောင်၊ မ၊ မည်လ၊ တောင်း ဝင်၊ ထာ၊ နောင်၊ ဟောင်ငါး
မရေ၊ မရာ၊ နောင်၊ သွ။ ။

အဘိဇ္ဈာ၊ အဂါး ၂-ပါး

(မည်လ၊ ဝင်၊ ထာ၊ အချက် ၂- ချက်)

၁။ ဝင်၊ တခြို့ ၊

၂။ မည်အွင်းထွာထို၊ တော နီတခြို့ ။

တောင်၊ သေ - ထီးဝင်၊ တခြို့စေ၊ စိန်တင် မည်လ၊ ရှိ၊ ရှိ၊ နေ
လွှမ်း၊ “ဝင်၊ တခြို့ စေ၊ စိန်သွ၊ မည်ထွာထို၊
ခွေတခြို့စေ၊ စိန်နောင်၊ ဟောင်ငါးမွှေးဟွေး” သ၊ မည်ကျုံးတင်းနှင်း
နောင်၊ သ၊ မည်ယူတင်း နှင်းနင်၊ မည်အွင်းငေါ်၊ ထေတင်းနီနမ်း၊
မည်အွင်းမိုးထေတင်း နီနမ်း နှင်းနောင်၊ ဖုံးနောင်၊ ထွာတင်း အဘိဇ္ဈာ၊
ကမ္မပထ (ထွာတင်းအဘိဇ္ဈာ၊ ဒုစရဲက် အကုသိုလ်းကံး) ။

ထီးဝင်းတမြို့စေ့စိန်တင် မဉ်လ၊ နှင်းနှင်းဒျား၊ မဉ်လ၊ ခေါ်
ခေါ်ဒျား၊ တမြို့စေ့စိန် အမျိုးနှင်းနောင်၊ မွေးတောင်းလဲ့ ကွီလ
နေး၊ ကွီဖြေ၊ နေး၊ ကွီလဲ့နေးစတင် နှင်းနောင်တဲ (ထွာကွီ၊
လောဘ သာမညလျှမ်း) ထွာတင်း အဘိဇ္ဈာ၊ ကမ္မပထ ။

ထီးဝင်းတမြို့စေ့စိန်တင် “ပါ၊ တမြို့စေ့စိန်သူ၊ မဉ်ထွာ
တော ခွေတမြို့စေ့စိန်နောင်၊ ဟင်ငါးမွှော့ဟွေး၊ ဖေးနေးကထွာ
ထိုတော ခွေတမြို့စေ့စိန်နောင်၊ အီးမာ၊ ဟးနှင်းမဲ့ငါးနော၊ ဖေး
နေးကထွာတော ခွေတမြို့စေ့စိန်နောင်၊ ခွေကျိုးကမ၊ ” နေး
တွမ်း သ၊ လောဘအတန်စား၊ နေးတွမ်း သ၊ လောဘအလွဉ်ချို၊
စား နှင်းနောင်နောင်၊ တွိုးဝင်းဗွေနောင်၊ ဖေးနေးကအောင်းခြင်ထို၊
တွိုးနီနမ်းနောင်၊ ဖေးနေးကလ၊ ခြင်ထို၊ ဝင်းတမြို့စေ့စိန်၊ သ၊
လောဘ နှင်းယိုနောင်၊ လောဘသာမညမွေးတင်း၊ ဝိသမလောဘ
(လောဘအလွဉ်ချိုစား)တင် တရာတောင်း တစိစိ၊ လောဘ
လွဉ်ချို၊ မဉ်လ၊ တမ္ပို၊ ဝင်းတမြို့စေ့စိန်နောင်မ၊ ထွာ အဘိဇ္ဈာ၊
ကမ္မပထ၊ (ထွာ အဘိဇ္ဈာ၊ ဒုစရဲက် အကုသိုလ်းကံး)နောင်သွ။ ။

ကဗျာ

* ဝင်းတမြို့ဟွေး	---	မဉ်နေးလွဉ်မား
နှင်းနောင်မာ၊ မွှိုန်း	---	မဉ်ယွှိုန်းနောင်ရာ၊
အကျင်၊ ဟင်မျတ်	---	စွမ်းဇာတ်ချမ်းသာ၊
ကေနီ၊ ခြောဟွေး	---	လွှမ်းမွေး ယံငါငါ ။

ကဗျာယို မဉ်းပြန်ဒေါင်းရီရီနောင် -

ဝင်တၢ်ဒြိုယို မဉ်လးမွေး၊ မဉ်နေးငါး၊ သးလောဘထွာ
လွဉ်းမား နှဲင်းနောင်နပ်၊ တွမ်းမားမွဲနိုး၊ မဉ်းယှိုနိုးထိုနောင်ထွာ
အကျင်ဟောင်း၊ ထွာ အကျင်မျတ် (ကွပ်အကျင်ဟပ်၊ အကျင်
မျတ်တင်) ချမ်သားဟး၊ ဂျမ်းဇာတ်ဇာတ် ဂျမ်းပန်ပန်၊ ထာကေနီ၊
ထာခြောနပ်တဲ လွှပ်မော့မွေးစွဉ်းတင် ယံလွေ့တင်ငါဍုဉ်းနပ်သွ။

* * * * *

၉။ ဗွောင်နယ် အဗျာပါဒ ခရား

ဗျာပါဒ - ကျုံးတကိုင်ဝင်၊ ။

အ - မွေးတောင်း ။

အဗျာပါဒ - ကျုံးတကိုင်ဝင်၊ မွေးတောင်း ။

(ကျုံးတကိုင်တောင်းဝင်၊။)

“ဗျာပါဒ - ကျုံးတကိုင်ဝင်” ကရီနောင် -

“ပါးယိုနောင်၊ သီထိုခန်းမ၊ ညိမ်၊ ပါးယိုနောင်၊ အင်းလို
မားဝွစ်ထိုလဲဉ်း၊ အအီးသီဝွစ်ထိုမုင်ခါနပ်၊ ပါးယိုဖေးနေး က
သီဝွစ်ထိုနောင်၊ အီးမားဟး နှဲင်းမုင်နော” ကျုံးသီ ကျုံးတကိုင်
ဝင်၊ စတင် နှဲင်းနောင်နောင်၊ ဟဲ့ဟး “ဗျာပါဒ”နောင်သွ။ ။

“အ - မွေးတောင်း” ကရိုနောင် -

နမ်း (ကိုးတဲင်း) တဲ့ တကျုံးတကိုင်တောင်းဝင်၊ ဝင်တဲ့
 ဝွေတထွဉ်း ကျုံးတကိုင်တောင်း။ မဉ်းသေမဉ်းဟွံနီ ဝင်ကျုံး
 တကိုင်ဝင်တဲ့ ဆီခါ၊ ရဲခါ၊ ဖေးကျုံး တကိုင်တောင်းဝင်၊ ကျုံး
 တကိုင်ဝင်၊ နိုင်းနောင်နပ်၊ သ၊ ရေတမ်း၊ သ၊ ဖေါ်တူးတမ်း၊
 နှစ်သက်တမ်း၊ ဟွံနီဟောင်တမ်း၊ ကျွဲက်တမ်း၊ ပေါးကျုံးတ
 ကိုင်ဝင်နောင်၊ ခံးဗားအပဲစ် နိုင်းယိုနိုင်းယို၊ သွဉ်သင်ဆွဲမ၊
 ချ၊ နားဖေးဝင်၊ စတင် နိုင်းနောင်ဖုံးနပ်၊ ထွာ ကျုံးတကိုင်ဝင်၊
 မွေးတောင်း (ထွာ ကျုံးတကိုင်တောင်းဝင်) နောင်သွ။ ။

ကျုံးတကိုင်တောင်းဝင်နောင်၊ ဟောင်၊ ထွာ အဗျာပါဒ
 သုစရဲက်၊ ထွာ အကျင်ဟောင် နောင်သွ။ ။

“ဟောင်တောင်းနိုင်းမိုင်၊ ဟောင်နိုင်းမိုင်” နဲတင် -

ကွပ်ဒေါသ (ကွပ်သလျားဝင်) တင် ကျုံးတကိုင် (ကျုံးသီ)
 ဝင်၊ ဝင်မဉ်းသီ ထိုမွေးတဲ့ ကသီထိုသား အမွိုးအဖါ အပိုအမာ
 အဖူးအဝေး ဖုံးနောင်၊ မော့လို့ထာခိုးလျား၊ အမွိုးအဖါ အပိုအမာ
 ဖုံးနောင်၊ မော့ဗား ထာဒုက္ခ၊ အပိုဖုံးနောင်၊ တန်းအီးဒါးပညားတဲ့
 ဒါးဒွါ၊ ယင်ဟန်းနောင်၊ အမွိုးလျှးနောင်တောင်းတင် အပိုဖုံးနပ်၊

တမဲ့ဥဖေထိုးတောင်းဝင်တဲ့ ဖေထိုးဟား၊ တဖူးတဝေးဖုံးနောင်တဲ့ အုံညီ၊ဟားဒွါမ်လို့ဝင်၊ တစက်၊တစိုင် ဖြယ်ကိုင်ထိုးဟား လို့ဝင်။

ကွပ်ကျုံး တကိုင်တင် ကသီထိုးဟား လို့ယင်ဟန်းနောင်၊ တေားဒျား လို့အငို၊တန်း၊ တေားဒျား လို့အမျှ၊ထားအားကျိုး စတင်နှင်းနပ်၊တင် လို့အငို၊တန်း ကထင်းကိုင်ထိုးနောင်၊ ဒုံတား အွိုင်းတား ရပ်ရားတား ဝေင်၊နယ်တား ခမ်းထီတား စွိုးခွါးတား အစစရားရား နှစ်နားထိုးအာတန် ။

“နီအွဉ်းဗျတ်၊ ဝင်၊အေးသင်၊ ဝင်၊အွဉ်းဆင် နီအေးစပ်”
ငေါင်းနောင်၊အတွိုင်၊ ကွပ်ကျုံးတကိုင်ဝင်၊တင် ဝင်တဲ့ ကျမ်းတ ကိုင်ချာဒါး၊ ဝင်၊မဉ်းကျုံးတကိုင်ချာတင် ဝေ့မဉ်းသီထိုးနှင်းနှင်းဟားနပ်၊ ဝေ့၊မွိုးဖါ ဝေ့၊ပိုမာ ဝေ့၊ဖူးဝေးဖုံးနောင်၊ မော့၊လို့နှင်းနှင်းဟား ထာ၊နိုးလျား၊ ဝေ့၊မွိုးဖါ ဝေ့၊ပိုမာဖုံးနောင်၊ မော့၊ဟားနှင်းနှင်းထား၊ဒုက္ခ ဝေ့၊ပိုဖုံးနပ်၊ တန်းအီးအုံဟားကျောင်၊တဲ့ အုံဟားဒွါမ်နှင်းနှင်း၊ တန်း အီးဒါးလိတ်တဲ့ ဒါးဒွါမ်နှင်းနှင်း၊ အမွိုးလျှူးနွောင်၊တင်းတင် အပိုဖုံး နောင်၊ တမဲ့ဥဖေတောင်းဝင်တဲ့ ဖေထိုးဟား၊ တဖူးတဝေးဖုံးနောင်၊ တဲ့ အုံညီ၊ဟားဒွါမ် နှင်းနှင်းလို့ဝင်၊ တစက်၊တစိုင် ဖြယ်ကိုင်ထိုးဟား နှင်းနှင်းလို့ဝင်၊ ။

နောင်လွှမ်း တကားတမ်း၊ ဝွေ့နောင်၊ တွိုးဘဝငါသူ့တွဲ
လင်ထဲဟူးငါးရဲင်၊ အောင်ငါးရဲင်မဉ်းထန်းတွဲ၊ အီးခံးဟူးကဝဉ်
ကားမဲင်၊ဇာတ်ဇာတ်၊ အီးသီတရတ်ဟူးကထာ၊ ကားမဲင်၊ပန်ပန်၊
အီးကေနံ၊ဖြန်ဟူးကထာ၊ ကားမဲင်၊စိုးစိုး၊ အီးခိုးလျားဟူးကထာ၊
ကားမဲင်၊ဘဝဘဝ၊ အီးဒုက္ခဟူးကထာ၊ ကားမဲင်၊လဲင်းလဲင်းနောင်၊
သွ။ ။

ကွပ်နောင်မ၊ ကျုံးတကွဲင်ဝင်၊ (ကျုံးသီဝင်၊) နောင်ဟောင်
တောင်း နောင်သွ။ ။

ကွပ်မေတ္တာ (ကွပ်ရက်ပဲင်)တင် ကျုံးတကွဲင် (ကျုံးသီ)
တောင်းဝင်၊ ကွပ်ဝင်၊သီထိုးဟူးတမ်းတင် ဝင်၊မွိုးဖါ ဝင်၊ပိုမာ ဝင်၊
ဖူးဝေးဖုံးနောင်၊ မော့ဟူးတောင်း ထာ၊ခိုးလျား၊ မော့ဟူးတမ်း
ထာ၊ဒုက္ခ၊ အပိုဖုံးနောင်၊ အံ့ဟူးချားကျောင်၊ ဒါးချားလိတ်၊ ဒါးချား
ပညား။ တဖူးဝေးဖုံး အံ့ညီ၊စွ။စွ။ဟူးချားလို့ဝင်၊ တစက်၊တစဲင်
ဖဖြယ်ကွဲင်ဟူးတောင်းလို့ဝင်၊ လို၊အငို၊တန်၊ လို၊အမျာ၊ထာ၊
အားကျိုးဖုံး သီပျင်းထိုးဟူးတောင်းထာ၊တင် အစစရားရား နှစ်နား
ဟူးတောင်း နောင်သွ။ ။

နောင်လွှမ်း တကားတမ်း၊ ကွပ်ကျုံး တကွဲင်တောင်းဝင်၊
(ကွပ်ကျုံးသီတောင်းဝင်၊)တင် ကခံးစာ၊ဟူး အကျိုးဖုံးနက် -

၁။ ဗေင်းဟူး ချမ်းချမ်းသားသား ၊

၂။ ထွိုင်းဟူး ချမ်းချမ်းသားသား ၊

၃။ ဗေဇ်မင်း တကွဲင်ဗားတောင်းထား၊ ၊

၄။ လိုသီး ရက်နစ်သက် ၊

၅။ လူသီး ရက်နစ်သက် ၊

၆။ လူသီး ကိုမ်းမ၊ ၊

၇။ မေးခိုးတင်း၊ အစွူးထင်းတောင်း၊ လက်နက်စူခွမ်
ဗားတောင်း ၊

၈။ သးတဲ့ စွဲမြိုင် ၊

၉။ လောင်းလွိုး ဗန်တရေ၊ ၊

၁၀။ သီလိန်းလွမ်း ဗားတောင်းထား၊ ၊

၁၁။ မဉ်းသီတနီ၊ခါ တွိုးထင်းဒါး လူဗြဟ္မာသီးခမ်း -
စတင် နှင်းနပ်၊ဖုံးသွ။ ။

ကွပ်နောင်မ၊ ကျုံးတကွဲင်တောင်းဝင်၊ (ကျုံးသီတောင်းဝင်၊)
နောင်၊ ဟောင်ငါးမရေမရာ၊ နောင်သွ။ ။

ဗျာပါဒ အင်္ဂါ ၂-ပါး

(ကျုံးတကွဲင်ဝင်၊ အချက် ၂-ချက်)

၁။ သတ္တဝါးလင် (လိုလင်) ၊

၂။ ကျုံးတကွဲင် ကျုံးသီ သတ္တဝါးလင် (လိုလင်) ။

တောင်သေ။ ။ သးလျား ရိုးရိုးဝင်လွမ်း (ကျုံးတ
ကွဲင်တင်းဝင်၊ ကျုံးသီတောင်းဝင်၊)နပ်၊ ထွာတောင်း ကမ္မပထ။ ။

(၅၂)

သုစရဲက်ပါးဆီ

“ပါးယို မဉ်းသီထို၊နောင်၊ ဟောင်ငါးမွှော့ဟွေး ” သ၊ထွာ
နဲင်းနောင်၊နဝ်၊တင် မဉ်းကျုံးတကိုင် မဉ်းကျုံးသီဝင်၊နောင်၊မ၊ ထွာ
ကမ္မပထ၊ ထွာ ဗျာပါဒ အကုသိုလ်းကံး နောင်၊သွ။ ။

ကဗျာ

* ဝင်၊ယံဟိုင်၊လှိုင်	---	ကျုံးကိုင်လွဉ်၊မား
နဲင်းနဝ်၊မား၊မွှါန်း	---	မဉ်းယွှါန်းနောင်၊ရာ၊
အကျင်၊ဟပ်မျတ်	---	စွမ်းဇာတ်ချမ်၊သာ၊
လွှိုး စိုမ်၊ရက်	---	နစ်သက် ယံငါငါ ။

ကဗျာယို မဉ်းပြန်၊ ငေါင်းရို၊ရို၊နောင်၊ -

ဝင်၊စီ၊ပွါ၊ချမ်၊သာ၊ ဝင်၊အသက် ဖေးနေးကကိုင် ဟိုင်လှိုင်
ထို၊တင် ကျုံးတကိုင်ဝင်၊ (ကျုံးသီဝင်၊) စူလွဉ်၊ခင်းလွဉ်၊ ထာ၊မား
မား နဲင်းနောင်၊နဝ်၊ တွမ်းမား၊မွှါန်း၊ မဉ်းယွှါန်းထို၊နောင်၊ ထွာ
အကျင်၊ဟပ်၊ ထွာ အကျင်၊မျတ် (ကွပ်အကျင်၊ဟပ်၊ အကျင်၊
မျတ်တင်) ချမ်၊သာ၊ဟား စွမ်းဇာတ်ဇာတ် စွမ်းပန်ပန်၊ လောင်း
လွှိုးပေးတဲ့ ဝင်၊စိုမ်၊ဝင်၊ရက် ဝင်၊နစ်သက် ဝင်၊ထီးသ၊ရေ၊
ယံလွေ၊တငါငါစွဉ်း နောင်၊သွ။ ။

* * * * *

၁၀။ **ဗွေင်နယ် သမ္မာဒိဋ္ဌိ ခရား
ဒိဋ္ဌိ ကရိနောင် -**

၁။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - ထာ၊ထီးမား (ထာ၊ယူးမား) ၊

၂။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ - ထာ၊ထီးမင်း (ထာ၊ယူးမင်း) ၊
အောင်နီမျို၊ နိုင်နောင်၊သွ။ ။

“မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ- ထာ၊ထီးမား (ထာ၊ယူးမား)”ကရိနပ် -

ဘုရား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဒီး ပုဂ္ဂိုလ်မျတ်သီးဖုံ ကပညတ်
ကဟော်၊သေ၊ခါ၊ တရားမဲဉ်း တရားစွဲ၊ဖုံနပ်၊ နေးတင်း၊ ထူးတင်း၊
နေးတောဒျား အမား၊ နေးတောဒျား အတရွဲ၊၊ သ၊ဗွဲ၊စွယ်၊ခြ၊
တောဒျား လို၊မွိုက်သီး တရားမား၊ အကျင်၊မား၊ တဖူးမား၊
ထာ၊မားမား၊ ထာ၊ဒေါ၊မား၊ ထာ၊ကျုံးမား စတင်နိုင်နောင်၊ဖုံသွ။ ။

“သမ္မာဒိဋ္ဌိ- ထာ၊ထီးမင်း (ထာ၊ယူးမင်း)”ကရိနပ် -

ဘုရား ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်မျတ်သီးဖုံ ကပညတ်ကဟော်၊
သေ၊ခါ၊ တရားစွဲ၊ဖုံနောင်၊ နေးဒျား၊ ထူးဒျား၊ နေးတင်းအမား၊
နေးတောင်း အတရွဲ၊၊ သ၊ဗွဲ၊စွယ်၊ခြ၊တောင်း လို၊မွိုက်သီးတရား
မား၊ အကျင်၊မား၊ တဖူးမား၊ ထာ၊မားမား၊ ထာ၊ဒေါ၊မား၊
ထာ၊ကျုံးမား စတင် နိုင်နောင်၊ဖုံသွ။ ။

နမ်း(ကိုးတင်)တဲ့ နေးထူးချား တရာမဲဉ်း၊ ဝင်တဲ့ ငွေထွဉ်း
 နေးထူးချား တရာမဲဉ်း၊ မဉ်းသေ မဉ်းဟွိုန် ဝင်နေးထူးတရာမားတဲ့
 (ဝင်ထာထီးမဉ်းမားတဲ့) ဆီခါ၊ ရဲခါ၊ ဖေးနေးထူးတောင်း
 တရာမား၊ နေးထူးတရာမား၊ (ထာထီးမား) နှင်းနောင်နပ်၊
 သ၊ရေတင်း၊ သ၊ဖေါ၊တူတင်း နှစ်သက်တင်း ဟွိုန်ဟောင်တင်း၊
 ကွိုက်တောင်း၊ ပေါးနေးထူးတရာမားနပ်၊ (ပေါးထာထီးမား)နပ်၊
 ခံးဗားအပဲစ် နှင်းယိုနှင်းယို၊ သွဉ်သင်ဆွိုမ၊ ချားနေးဖေးဝင်၊ စတင်
 နှင်းနပ်၊ဖုံးနပ်တဲ့ ထွာ ထာထီးမဲဉ်း (ထွာထာယူးမဲဉ်း)နောင်သွ။

ထာထီးမားနပ်၊ ဟောင်တင်း၊ ထွာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဒုစရဲက်၊
 ထွာအကျင်၊ဟောင်တောင်း ။

ထာထီးမဲဉ်းနောင်၊ ဟောင်၊ ထွာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုစရဲက်၊
 ထွာ အကျင်၊ဟောင် နောင်သွ။ ။

“ဟောင်တောင်းနှင်းမဲ့င်၊ ဟောင်နှင်းမဲ့င်၊” နဲတင် -
 ထာထီးမား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (၆၂)ပါးအကို ကမ္မပထ ကမျောက်
 (ကထွာ ကမ္မပထ)နောင်၊ -

၁။ နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ ၊

၂။ အဟေတုကဒိဋ္ဌိ ၊

၃။ အကိရိယဒိဋ္ဌိ - ယို ၃-ပါးသွ။ ။

“နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ” ကရိုးနောင် - “မာ၊ကုသိုလ်းတဲ့ အကျိုး
ဟောင်အဲဉ်ထောင်း၊ မာ၊အကုသိုလ်းတဲ့ အကျိုးကုင်အဲဉ်ထင်း”
ရဲခါ၊အကျိုး (ပယ်းထိုးအကျိုး) နိုင်းနောင်နပ်၊ ဟဲ့၊ “နတ္ထိက
ဒိဋ္ဌိ” နောင်၊သွ။ ။

နတ္ထိကဒိဋ္ဌိသား ထာ၊ယူးနောင်၊ အောင်းနိုင်းယို -
“ကဖေးလူး ဖေးတန်၊ဒါ၊ ဒါ၊န(စေးတနား)နောင်၊ အကျိုးအဲဉ်
ထောင်း၊ ကလောင်၊ကတင်း၊ ဆွေ၊ဆွေ၊အာအာနပ်၊တဲ့ အကျိုး
အဲဉ်ထင်း၊ မာ၊စွဉ်း ကုသိုလ်း (ထာ၊ဟပ်) တဲ့ အကျိုးအဲဉ်ထင်း၊
မာ၊စွဉ်း အကုသိုလ်း (ထာ၊ကုင်) တဲ့ အပဲစ်အဲဉ်ထင်း၊ အောင်း
ဘဝယိုတဲ့ ထွ၊ဘဝယိုလွမ်း၊ တလွေ၊ကျွတ်ထင်းတင်း၊ ဘဝငါ
ကရိုးနပ်၊ အဲဉ်ထင်း၊ လွှးမိုးတဲ့ အကျိုးအဲဉ်ထင်း၊ လွှးဖါတဲ့
အကျိုးအဲဉ်ထင်း၊ လူ၊ဗြဟ္မာ၊ ကရိုးနောင်၊အဲဉ်ထင်း၊ ထီးလောက
ယိုခါ ထီးငါလွေ၊လောကသူ၊တင် ကဟော်၊ဒေါ၊နောင်၊ဒါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်း
နိုင်းနပ်၊ အဲဉ်ထင်း၊ ကဖြမ်းလွောင်းမူးလို့ဝင်၊ ရဟန်း၊ပုဏ္ဏား၊သီးဖုံး
ကကံကျင်၊ဟပ်ဟပ်ဒါ၊ဒါ၊သားအဲဉ်ထင်း” ထာ၊ယူးအောင်း စတင်
နိုင်းနောင်၊ဖုံးသွ။ ။

“အဟေတုကဒိဋ္ဌိ” ကရိုးနောင် -

သတ္တဝါးသီးဖုံးကယပ်၊ကဒုက္ခဟးနပ်၊ အကျောင်းအဲဉ်
ထောင်း၊ သတ္တဝါးသီးဖုံးကကြောင်းစင် အချမ်းသားဟးနောင်၊တဲ့
အကျောင်းအဲဉ်ထင်း၊ ပယ်းထိုးအကျောင်း (အကျိုး) နိုင်းနပ်၊နောင်၊

ဟဲ့၊ “အဟေတုကဒိဋ္ဌိ” နောင်သွ။ ။

အဟေတုကဒိဋ္ဌိသား ထာယူနောင် အောင်းနဲ့ယို -
 “သတ္တဝါး (လူ့လို၊ဗြဟ္မာ)သီးဖုံး ကယပ်ကဒုက္ခ ကပင်းပန်ဗား
 ဖုံးနောင် အကျောင်အဲ့ထောင်း၊ ကွပ်အကုသိုလ်း မွေးတမ်း၊
 အကုသိုလ်းမာထွာ မွေးတောင်း။ သတ္တဝါး (လူ့လို၊ဗျဟ္မာ)
 သီးဖုံး ကကြောင်းစင် ကချမ်သားဗားဖုံးနောင်တဲ့ အကျောင်အဲ့
 ထင်း၊ ကွပ်ကုသိုလ်း မွေးတောင်း၊ ကုသိုလ်းမာထွာ မွေးတောင်း”
 ထာယူနောင် စတင် နှိုင်းနပ်သွ။ ။

“အကိရိယဒိဋ္ဌိ” ကရီနောင် -

“မာစွဉ်းကုသိုလ်းတဲ့နောင်၊ မာစွဉ်း အကုသိုလ်းတဲ့နောင်၊
 တွမ်းတမာတမ်းနပ်ပီပီဝင်၊” ပယံထို ကုသိုလ်းကံ အကုသိုလ်းကံ
 နှိုင်းနောင်နပ် ဟဲ့ “အကိရိယဒိဋ္ဌိ” နောင်သွ။ ။

အကိရိယဒိဋ္ဌိသား ထာယူနောင် အောင်းနဲ့ယို -
 “မာစွဉ်းကုသိုလ်းတဲ့ တွမ်းတမာတောင်းနပ် ပီပီဝင်၊ (မာစွဉ်း
 ကုသိုလ်းတဲ့ တထူချာတောင်း တမဲ့မဲ့) နမ်း(ကိုးတင်း)
 မာစွဉ်းကုသိုလ်းတဲ့နောင်၊ ထွဉ်းဝင် မာစွဉ်းကုသိုလ်းတဲ့နောင်၊
 တွမ်းတမာဗားတောင်း ကုသိုလ်းနောင်ပီပီဝင် (တထူချာတမ်း
 တမဲ့မဲ့) နမ်း (ကိုးတင်း)မာသီဝင်သက်တဲ့နပ်၊ ထွဉ်းဝင်မာသီ
 ဝင်သက်တဲ့နပ် တွမ်းတမာဗားတောင်း အကုသိုလ်းနောင် ပီပီဝင်၊

(တထူးချာတမ်း တမဲ့င်မဲ့င်) မာစွဉ်းဒါးန သီးလ ဘားဝနားတဲ့ တထွာတောင်းကုသိုလ်း၊ မာစွဉ်းပါဏာတိပါတ၊ အဒိန္နဒါန (မာသီဝင်သက်၊ ထူးတခွန်ဝင်ထာ)စတင် နိုင်နပ်တဲ့ တထွာတောင်း အကုသိုလ်း ”ထာယူးအောင်း စတင် နှိုင်းနှောင်းသွ။

လိုထာယူးနှိုင်းယို လိုထာထီးနှိုင်းယိုဖုံးနှောင်း ထွာဒျား လိုထာယူးမား၊ ထွာဒျား လိုထာထီးမားတန်တင် အကုသိုလ်း တရာ၊ အောင်းပွါစွဉ်းတိတ်တိတ်တွေ့၊ လိုစားနှောင်းဖုံးနပ် တွိုးဘဝငါသူ၊ အီးတွိုးလွေဗား အပါယ်ခမ်းနှောင်းသွ။ ။

ကွပ်နှောင်းမ၊ ထာထီးမား (ထာယူးမား)နှောင်း ဟောင် တောင်းနှောင်းသွ။ ။

ထာထီးမည်း (ထာယူးမည်း) သားနှောင်း “ မာကုသိုလ်း တဲ့ အကျိုးဟောင်အောင်း၊ မာအကုသိုလ်းတဲ့ အကျိုးကွဲအင်း” ပယ်ထိုးတောင်းအကျိုး နှိုင်းနှောင်း၊ လူလိုဗြဟ္မာ သတ္တဝါးသီးဖုံး ကယပ်တဒုက္ခဗားနပ် အကျောင်းအင်း၊ ကွပ်အကုသိုလ်းမာထွ။

လူလိုဗြဟ္မာ သတ္တဝါးသီးဖုံး အကြောင်းစင် အချမ်းသား ဗားဖုံးနှောင်းတဲ့ အကျောင်းအင်း၊ ကွပ်ကုသိုလ်း မာထွ၊ မာဒါးန သီးလ ဘားဝနား (မာကုသိုလ်း)တဲ့ ထွာကုသိုလ်း ။

(၅၈)

သုစရဲက်ပါ၊ဆီ

မာ၊သီဝင်၊သက်၊ ထူးတခွန်၊ဝင်၊ထာ၊ စတင် (မာ၊အကု
သိုလ်း)နပ်၊တဲ့ ထွာအကုသိုလ်း။ ယွမ်းအံးချာ၊ ကုသိုလ်းကံး ၊
အကုသိုလ်းကံး နှင်းနောင်၊သွ။ ။

လို၊ထာ၊ယူးနှင်းယို လို၊ထာ၊ထီးနှင်းယိုဖုံးနပ်၊ ထွာချာ၊ လို၊
ထာ၊ယူးမဲဉ်း၊ ထွာချာ၊ လို၊ထာ၊ထီးမဲဉ်းတင် ကုသိုလ်းတရာ၊
အောင်းပွါ၊စွဉ်း တိတ်၊တိတ်၊ကျွေ၊ လို၊စားနပ်၊ဖုံးနပ်၊ တွိုးဘဝငါသူ၊
အီးတွိုးလွေ၊ဗား ဘဝဟောင်ဘဝဒါ၊ နောင်၊သွ။ ။

နောင်၊လွှမ်း၊ တကားတင်း၊ ကွပ်ထာ၊ထီးမဲဉ်း (ထာ၊ယူးမဲဉ်း)
တင် ကခံးစာ၊ဗား အကျိုးဖုံးနောင်၊ -

၁။ လင်၊ထွဲဗားတောင်း ငါးရဲင်၊ ၊

၂။ လွေ၊ထွာဗားတောင်း တိရစ္ဆာန်၊ ၊

၃။ လွေ၊ထွာဗားတောင်း ပိတ္တာ၊ ၊

၄။ လွေ၊ထွာဗားတောင်း အသူ၊ရကယ်၊ ၊

၅။ တွိုးထင်းဗား လူ၊အခမ်း ၊

၆။ ပယ်၊ထိုနောင်၊ ပိစ္ဆားဒိဋ္ဌိ ၊

၇။ ထွာနောင်၊ အရိယာ၊ ၊

၈။ လွစ်ထန်းထိုးလ၊ ဝဋ်ဒုက္ခ - စတင် နှင်းနပ်၊ဖုံးသွ။ ။

ကွပ်နောင်၊မ၊ ထာ၊ထီးမဲဉ်း (ထာ၊ယူးမဲဉ်း) နောင်၊ဟင်ငါး
မရေ၊မရာ၊ နောင်၊သွ။ ။

**ပိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အင်္ဂါ ၂-ပါး
(ထားထီးမား အချက် ၂-ချက်)**

၁။ ထားမားတန်ဒျားရင်ရင်၊ ၊

၂။ ထားမားတန်နောင်၊ မတ်တောဒျားထားမဲဉ်း ။

ကဗျာ

ထားယူးမစွါး	---	တရွါးလွဉ်းမား
နဲင်းနပ်းမားမွါး	---	မဉ်းယွါးနောင်ရား
အကျင်ဟပ်မျတ်	---	စွါးဇာတ်ချမ်သား
ထားဟောင်ဒါး	---	မားဒျား ယံငါငါ ။

ကဗျာယို မဉ်းပြန် ငေါင်းရိုရိုနောင် -

ထားယူး တရွါးတောင်း၊ ထားယူးတရွါး၊ ထားယူးလွဉ်း၊
ထားယူးမား နဲင်းနောင်နပ်း တွမ်းမားမွါး၊ မဉ်းယွါးထိုနပ်း ထွာ
အကျင်ဟောင်၊ ထွာ အကျင်မျတ် (ကွပ်အကျင်ဟပ်အကျင်၊
မျတ်တင်) ချမ်သားဗား စွါးဇာတ်ဇာတ် စွါးပန်ပန်၊ ထားမား
ဟောင် ထားမားဒါးမျိုးနောင်တဲ့ သေကျိုးစားမားဒျားတင် ယံလွေ၊
တငါငါစွဉ်းနောင်သွ။ ။

သုစရဲက် အပါးတဆီယို မဉ်းခွယ်၊နေးတွမ်၊ ကံးသွံပါးနပ်၊

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ ၊

၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ ၊

၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ ၊

ယိုသွံပါးနောင်၊ဟဲ့၊ “ကာယကံး သွံပါး ”။

(နမ်းထားမာ၊ သွံစွိုး)

၁။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ ၊

၂။ ဝိသုဏ္ဍဝါစာ ဝေရမဏီ ၊

၃။ ဖရုသဝါစာ ဝေရမဏီ ၊

၄။ သမ္မပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ ၊

ယိုလစ်ပါးနောင်၊ ဟဲ့၊ “ဝစီကံး လစ်ပါး ”။

(ဖြောင်းထားဒေါ့၊ လစ်စွိုး)

၁။ အနဘိဇ္ဈာ ၊

၂။ အဗျာပါဒ ၊

၃။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၊

ယိုသွံပါးနောင်၊ ဟဲ့၊ “အနော်ကံး သွံပါး ”။

(သ၊ထားကျံး သွံစွိုး)

ကာယကံး သွံပါး၊ ဝစီကံး လစ်ပါး၊ မနော်ကံး သွံပါး။

စုစုပေါင်း သုစရဲက်အောင် အပါးတဆီ နောင်သွ။

ငေါင်းရီလွှာခန့် (၁)

- ၁။ သုစရဲက် အပါ၊ (၁၀) အကို အရီး (၅)ပါးနောင်၊ ပါဠိတွမ်း
ပအိုဝ်း၊ အွဉ်းတွယ်ဝင်၊ တွက်နယ်စံ၊မြိုင် ။
- ၂။ မားသီတင်း ဝင်၊သက်တင် ကခံးစာ၊ဟး အကျိုးဖုံးနောင်၊
တွက်နယ်ဖေး ပဉ်မျိုးမျိုးလဲင်း ။
- ၃။ ထူးတခွန်ဝင်၊ထာ၊ စိုန်ဝင်၊ထာ၊နောင်၊ ဟောင်နဲ့ ဟောင်
တင်းနဲ့ ငွေဖန်းနယ်စံ၊မြိုင် ။
- ၄။ ပါးခိုတဖြာ၊ မဉ်းပဲစ်မားဝင်၊ပိုမာနပ်၊ အီးထွာလွဉ်ဒါးနင်းမဲ့င်၊
နေးတွမ်းဉာဏ်၊ ငွေဖန်းနယ်ဖေးမြိုင် ။
- ၅။ “မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ ” ပါဠိကိုနောင်၊ ဗွောင်နယ်ဖေး
“ဝေရမဏီ” ခရားနောင်၊မြိုင် ။
- ၆။ ဗွောင်နယ်ဖေးပါ “ပိသုဏဝါစာ” ခရားနောင်၊လဲင်း ။
- ၇။ ဒေါ၊ငေါင်းကျဲထံ၊ နင်းမဲ့င်နပ်၊ ဟဲ့၊ဟး “ဒုစရဲက်” အပါ၊
မဲ့င်၊ဟောင်း သျင်၊ပျးနယ်ဖေးမြိုင် ။
- ၈။ ဒေါ၊ငေါင်းခွဉ်းဆွေ၊ ငေါင်းယားကိုင် ချမ်းသာ၊ စီးပွါ၊
ကရီးနောင်၊ နင်းမဲ့င်၊ သျင်၊ပျးနယ်ဖေးမြိုင် ။

(၆၂)

သုစရဲက်ပါးဆီ

၉။ သုစရဲက် အပါး (၁၀) အကို ဝေရမဏိ တပါတောင်းဖုံးနပ်၊
ထေနယ်ထွူတင် ၊

(က) ယားကိုင်တောင်း ဝင်၊ထားရက် ၊

(ခ) လူးထား အကျိုးအောင်း ၊

(ဂ) ငမ်းထပေးသီ အွဉ်းစွဲသောထီကိုဖုံးနပ် ထွာ သုစရဲက်
အပါးမဲ့င် ကရိုးနောင်တွဲ ထေနယ်ပါမို့င် ။

၁၀။ ကထင်းသွဉ်ဗား သုစရဲက်ပါးဆီ နှင်းယိုတင် လေးသွူဗဟု
သုတ၊ ကလေးခါး ဗဟုသုတ အကိုနပ် “သမ္မာဒိဋ္ဌိ” အခရား
ယို သျှင်းပျူနယ်ဖေး ဟမ်းအဲဉ်းအဲဉ်း ပေးငါလဲင်း ။

ငေါင်းရဲပ် (နိဂုံး)

- ၁။ ဟောင်ကွင်နီဗား ၊ ဗွောင်နယ်ဒျား ၊
သေနားလဲဉ်း ယိုခါ ။
- ၂။ ဟောင်တင်းကွင်တား ၊ အကျင်မား ၊
သျှောင်းဗား ယိုခါခါ ။
- ၃။ သျှောင်းတင်းကျင်မား ၊ ပေါးမားဒျား ၊
ယပ်ဗား ဒုက္ခအာ ။
- ၄။ ယံဟောင်အတား ၊ ကျင်ဟောင်ဒါး ၊
မားဗား ယိုခါခါ ။
- ၅။ အကျင်ဟောင်ဒါး ၊ ပေါးမားဗား ၊
ချမ်းသာ တငါငါ ။

စင်တန်ကောဝိဒ - သီးသဲင်း

(၄၉ - ၁၂ - ၁၅)

(၆၄)

သုစရဲက်ပါးဆီ

ငေါင်းရီလွှာခန့် (၁) အဖြေပဲဉ်း

- ၁။ (၁) ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ ၊
မာ၊သီတောင်း ဝင်၊သက် ။
- (၂) အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ ၊
ထူးတခွန်၊တောင်း ဝင်၊ထာ၊ ။
- (၃) ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ ၊
ပဲစ်မားတောင်း ဝင်၊ပိုမာ (ဝင်၊ပိုဝါ၊) ။
- (၄) မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ ၊
ဒေါ၊လဲဉ်တောင်းထာ၊ ။
- (၅) ပိသုဏဝါစာ ဝေရမဏီ ၊
အံးစာတောင်း ဝင်၊မဉ်၊ ။
- ၂။ (၁) မဲနားစူခင်း အဂီ၊ကဲ့င်တောင်း၊ ဗွေတရေးလို၊ဒျား။
- (၂) ပြောင်းယောင်၊ ဖျိုးထို၊ နမ်းကြိုတရေး၊ လွှောက်ညှီး
လွှေးဒျား ။
- (၃) တလျူဆတ်၊လတ်၊ဒျား ။
- (၄) တဗွီး နညံ၊ဒျား ။
- (၅) ကောရက် ကောပဲင်၊သား အာဒျား ။

- (၆) ဝင်ကျုံးယား ဝင်ကျုံးသီတဲ့ တလတောင်း ။
- (၇) ယောင်ဆင်သွီးယား တရေငါးမွေး ။
- (၈) ထာဆာရော့ဂါး ဆော့ငါးမွေး ။
- (၉) တွမ်းမျိုးဖါ ဖူးဝေး သွေပေး လိုရက်ဖုံးနောင်၊ ဖြယ်
ဗားတင်း လို့ဝင် ။
- (၁၀) အံ့ဗားသက်ထိုထို စိုးဆွာဆွာ ။

၃။ ဟောင်တောင်း ။

ဟောင်တောင်းနင်းမဲ့နဲတင် - ထူးတခွန်ဝင်ထာ၊
စိုန်ထာကရိုနောင်၊ အကုသိုလ်းမု၊ ထွာထာတဟောင်တင်း
ဖြီးဖြီးတင် တခွန်ထွဲ စိုန်ထွဲတဲ့ သတချမ်းသားတင်း၊ အံ့အွေ
ကွဉ်ကဗားကီတဲ့ တစင်းကြယ်တင်း၊ တွမ်းကထူးငါး ဝင်ထာ၊
အံ့အွေကွဉ်ကအီနောင်၊ ပီလို့ဝင်။ ဝင်ဒေါ့တေ့အမဉ်အပွဲ၊
လွေလယ်ထေ့ဝင်တဲ့ ဝင်တကျိုက်တင်း၊ မဉ်အွီးတင်း၊ ဂုဏ်း
တရေအဲဉ်ထောင်း၊ မော့ပဲစ်မော့တံး ခံဗားဝင် အစွိုင်အကျ၊
အဝ်းခံအချွတ်၊ ထဲထောင်း၊ တွိုးဒါးထာသီ၊ တခွန်ဝင်ထာ၊
စိုန်ထာဖုံးနင်၊ ခြွေခြားအီ ချမ်းသားအီ မဉ်အွီးအီ မွေးတောင်း၊
ကောန်ခြောအီ ဒုက္ခအီ မဉ်တကိုင်အီဖုံးချား၊ တွိုးဘဝငါသူတဲ့
လင်ထဲဗား ငါးရဲင် ။

ကွပ်နင်မ၊ တခွန်ဝင်ထာ၊ စိုန်ဝင်ထာနောင်၊ ဟောင်တင်း
နောင်သွဲ ။

၄။ ပါးခိုတဖြာ၊ မဉ်းပဲစ်မား ဝင်ပိုမာနောင်၊ ဂုဏ်းသိက္ခာလင်၊
 ဝင်မီးစွယ်တရာတွဲ မဲ့ငါပေး တရေးကိုင်၊ ခံးဟးဝင်၊ အစိုင်
 အကျ၊ အဝ်းခံးဟးအခွတ်၊ ထဲဟးထောင်း၊ မော့ဟးတံးယေား
 ဟးဝင်။ ဝင်တမာဝါတွဲ အာငေါင်းအီတောလို့ဝင်၊ အွဉ်းကိုင်တော
 လို့ဝင်။ ကွပ်မွိုးဖါအွဉ်းကိုင်လို့ဝင်တင် ပိုဖူးတွဲ အုံညီဟးတံးမွိုး၊
 အုံညီဟးတောဝ်းဖါ၊ အံးဟးဟောဝ်တံး၊ ကွပ်ကဟးဟောဝ်
 တံး၊ အုံဟးဟောဝ်တံး၊ သွဉ်ဟးဟောဝ်တံးပညာ၊ မော့လို့
 ထာဒုက္ခ၊ ပါးကပဲစ်မားဒါးပါးမာနောင်တွဲ တွိုးဘဝငါသူ၊ လင်ထဲ
 ငါးရဲင်၊ ထွာဟး လို့ညဉ်စိုင်၊ (ယိန်းစိုင်) ထွာဟးလို့မူး စတင်
 နိုင်းနပ်သွ။ ။

၅။ **ဝေရမဏီ** - သျှောင်ထိုး(ဒေါ့လဲဉ်တံးထာ)ကရိုးနပ်-
 နမ်း (ကိုးတင်) တွဲ ဒေါ့လဲဉ်တံးထာ၊ ဝင်တွဲ ဝွေတထွဉ်း
 ဒေါ့လဲဉ်တောဝ်းထာ၊ မဉ်းသေမဉ်းဟွိုန် ဝင်ဒေါ့လဲဉ်ထာတွဲ
 ဆီခါရဲခါ၊ ဖေးဒေါ့လဲဉ်တောဝ်းထာ၊ ဒေါ့လဲဉ်ထာ နိုင်းနောင်၊
 နပ်၊ သရေတံး၊ သဖေါ်တူတံး၊ နပ်သက်တံး၊ ဟွိုန်ဟပ်
 တံး၊ ကွိုက်တံး၊ ဝင်အကျိုးဖေးနေးကကိုင်တင် ပေါဒေါ့လဲဉ်
 ထာနပ်၊ ခံးဟးအပဲစ် နိုင်းယိုနိုင်းယို၊ သွဉ်သင်ဆွါမ၊ ချးနားဖေး
 စတင် နိုင်းနပ်သွ။ ။

၆။ ပိသုဏဝါစာ အံးစာဝင်၊မဉ်း ကရို၊နောင် -

ဝင်၊အံးရက် အောင်ပဲင်၊လိုဝင်၊ ဖေးနေးကကွင်ထို၊တွဲနင်၊
ဝင်၊အံးလွှာင်းမူ၊လိုဝင်၊ ဖေးနေး ကပုလီထို၊တွဲနောင်၊ လွှ၊ထီး
ဝင်၊ တကေးဝင်၊ နားလို၊တောင်းဝင်၊တင် အံးစာဝင်၊(ခြေထိုးဝင်၊)
တွဲနောင်၊ ဖေးကရက်တောဝွေ၊ သွေ၊ကွင် အော်ကွင်ဝင်၊တွဲနောင်၊
စတင် နိုင်၊နောင်၊ဖိုးနောင်၊ “ထွာ ပိသုဏဝါစာအကုသိုလ်းကံး”
လွဉ်းလွဉ်းနောင်၊သွ။ ။

၇။ ဟဲ့၊ဟး “ဖရုသဝါစာ၊ ဒုစရဲက်” နောင်၊သွ။ ။

ဖရုသဝါစာ - ဒေါ၊ငေါင်းကျံ၊ထံ၊ ကရို၊နောင် -
သု၊လျားဝင်၊တင် “မုတ်ဆို၊မျို၊တန်နင်၊ လို၊လို၊အေးသားတန်နင်၊
ထာ၊ကွီအံးသားရွို၊တန်နောင်၊ နားအံးပါ၊အေးနောင်၊ နားဒါးကျို၊
လို၊ဖေးဝင်၊အေးလွှ၊မ်၊ လို၊တွတ်၊ဟွေး နိုင်၊နားနင်၊ ပါ၊ကတူး
ပိုမ်တန်နင်၊ နားယိုထာ၊သူးသေအဲဉ်ထောင်း ကယ်၊စွဉ်း ဖိုးပနား
ဟနော၊ နားအပဲစ်တန်မွေးစွဉ်းထာ၊ ကယ်၊စွဉ်းဒေဝတတ်၊ ထီးမွဲး
တန်နောင်၊ ” စတင် ငေါင်းကျံ၊ခတ်၊နား၊ ငေါင်းလျားဆာသု၊
ငေါင်းခွန်းကဲဉ်းဖိုးနောင်၊ ဟဲ့၊ဟး ဖရုသဝါစာ၊ နောင်၊သွ။ ။

(၆၈)

သုစရဲက်ပါးဆီ

၈။ ဒေါ့၊ ငေါင်းခွဉ်းဆော့၊ ငေါင်းယားကဲ့င် ချမ်သားစီ၊ ပွါကရို၊
နဝ် -

(၁) ဒေါ့တောင်း သစ္စဝါစာ၊ ၊

(ဒေါ့တောင်းငေါင်းမွေး ငွါမဲဉ်း) ။

(၂) ဒေါ့တောင်း သုဘာသိတဝါစာ၊ ၊

(ဒေါ့တောင်းငေါင်းအို၊ ငွါနွိုး) ။

(၃) ဒေါ့တောင်း ပိယဝါစာ၊ ၊

(ဒေါ့တောင်း ငေါင်းရက်ငွါပဲင်) ။

(၄) ဒေါ့တောင်း ဓမ္မကထာ၊ ၊

(ဒေါ့တောင်း ငေါင်းတရား) ။

(၅) ဒေါ့တော့ဒျာ၊ တိရစ္ဆာန်ကထာ၊ ၊

(ဒေါ့တော့ဒျာ၊ ငေါင်းတလုအီတောင်း မဂ် ဖိုလ်း

နိဗ္ဗာန်) စတင် နှင်းနောင်ဖုံးသွ။ ။

၉။ ဝေရမဏီ တပါတောင်းဖုံးနောင် -

(၁) အနဘိဇ္ဈာ ၊

(၂) အဗျာပါဒ ၊

(၃) သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုစရဲက်ဖုံးယိုသွ။ ။

(က) ပိသုဏဝါစာ ဝေရမဏီ ၊

(ခ) သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၊

(ဂ) ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ ။

၁၀။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ - ထာထီးမဲဉ်း၊ ထာယူးမဲဉ်း ကရိုနောင် -
ဘုရာ၊ ရဟန္တာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်းဒါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်းမျတ်သီးဖုံ၊ ကပညတ်
ကဟော်သေခါ၊ တရာမဲဉ်း တရာစွဲဖုံနောင်၊ နေးဒျား၊ ထူး
ဒျား၊ နေးတောင်းအမား၊ နေးတောင်း အတရွဲ၊ သုပ္ပိစ္ဆယံ၊ ခြံ
တောင်း လိုပွိုက်သီး တရာမား၊ အကျင်မား တဖူးမား ထာမား
မား၊ ထာကျံးမား - စတင် နိုင်နောင်ဖုံသွ။ ။

ငေါင်းရီလွှဲခန့် (၂)

- ၁။ ပါဏာတိပါတ အင်္ဂါ (၅) ပါးနောင်၊ တွက်နယ်ထွေတွင်း၊
ပါးမဲ့ခွေတဖြာ၊ လွေ့ထားယမ်းသီဗား ထားသားနင်း ထွာနေ
ပါဏာတိပါတ အကုသိုလ်းကံးဟောင်း အကျောင်းပျ၊ ဖြေး
နယ်စံ့မွှိုင် ။
- ၂။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ၊ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ ၊
“ဝေရမဏီ” နှင်နီမျိုး သျှောင်းထိုးနောင်နီစား ကွားလို့ဝင်၊
နှင်းမဲ့င်၊ တမ်းနယ် အဲဉ်းအဲဉ်းငါထွေတွင်း၊ အဒိန္နာဒါန အင်္ဂါ
(၅)ပါးကိုနှင်၊ ထေန်ယံပါ “အထျ၊ ၊ အထဝ ၊ အနာ ”
သွံပါးနောင်ငါလဲဉ်း ။
- ၃။ “ပါဏာတိပါတ” နောင်၊ ဖန်ယံပျဉ်ထွေတွင်း၊ “ပါဏ” အလ၊
နောင်၊ (က) ဝေါဟာရ (ခ) ပရမတ္ထအနေ အီးထူးဗားအမျိုး
မဲ့င်ဟောင်း ။
- ၄။ မူးနံ၊ မေးမဲ့င်း၊ မဲ့င်းရင်းဖုံးနောင်၊ အဝါ၊ အဲဉ်ထောင်းတင်
လိုနိုသီး လွေ့ပဲစ်မားဒါးနေဟောင်း အကျောင်းပျ၊ ဖြေးနယ်
ထွေတွင်း ၊
(က) အတိပါတ (ခ) အဒိန္န (ဂ) အာဒါန
(ဃ) ကာမေသု (င) မိစ္ဆာ (စ) အာစာရ
ဖုံးနောင်၊ တမ်းနယ်ပါ အဓိပ္ပါယ်အဲဉ်းစား ပေးနင်မွှိုင်။

- ၅။ “ မုသာဝါဒါ ” အလ၊ ဒေါလဉ်ထာ၊ အမျို၊ (၁၀)အကို
အဆိုင်၊ (၅) ပါ၊နောင်၊ တွက်နယ်စံ၊မြိုင် ။
- ၆။ ပိသုဏဝါစာ ဝေရမဏီ - အံးစာတောင်းဝင်၊မဉ်းခရာနပ်၊
တဲမ်းနယ်ဖေး ကဗျာတပျဉ်ထွါတင်၊ ကဗျာနပ်၊တဲ့ ပြန်းချာ
ဖေး ငေါင်းရိုးရိုးလဲင်း ။
- ၇။ အကျို၊တရာ၊ လဖုံးယိုနပ်၊ ထွာသုစရဲက်အမျို၊မဲင်၊ အကျို၊
ဖုံးဟောင်း တဲမ်းနယ်ဖေးမြိုင် ။
(က) “ ထာ၊အဲဉ်ထောင်း ” ကရိုးနောင်၊ ဟွိုန်ဖိုတောင်း ။
(ခ) မာဝါ၊ချင်၊ချင်၊ ရက်လို့ဝင်၊ ။
(ဂ) အုံဟး သက်ထိုထို စိုးဆွာ၊ဆွာ၊ ။
(ဃ) ဖြောင်းကိုနွမ်း၊ဟွမ် ဗိုကောင်းလွီး ။
(င) အချွေးအရံး ပရိသတ်ချွေင်ခံး ။
- ၈။ အဂါးလဖုံးယိုနောင်၊ ဒုစရဲက်အမျို၊မဲင်၊ အဂါးဟောင်း
တဲမ်းနယ်မဲဉ်းမဲဉ်းလဲင်း ။
(က) ခွန်းတဲ့ခွန်း ။
(ခ) ရေးဒေါ၊ငေါင်း အကျို၊အဲဉ်ထောင်းစား ။
(ဂ) မဉ်အွဉ်းထွာထို၊တော နီနမ်းတခြို၊ ။
(ဃ) ကျုံးတကိုင်ကျုံးသီ သတ္တဝါးလင် (လို့လင်) ။
(င) ထာ၊ယူးမားတန်နပ်၊ မတ်တောဒျားထာ၊မဲဉ်း ။

(၇၂)

သုစရဲက်ပါးဆီ

၉။ ကဗျာလဖုံးယိုနပ်၊ ထွာသုစရဲက်အပါ၊မဲ့င်၊ ကဗျာဟောင်း။

(က) လို၊ခိုဒျား --- ထွာဟား ယံငါငါ ။

(ခ) တအားတင်း --- ဒါးငေါင်း ယံငါငါ ။

(ဂ) လို၊တဗွီး --- မဉ်၊အွီး ယံငါငါ ။

(ဃ) သွ၊အာငါး --- သေးချား ယံငါငါ ။

(င) ခြွေပေးဒျား --- သေးချား ယံငါငါ ။

၁၀။ ငေါင်းနီမျိုလဖုံးယိုနောင်၊ တဲမ်းနယ်ဖေး “ ငေါင်းထွူထွာ”
(အမဲဉ်းတဟး) နောင်၊ငါလဲဉ်း ။

(က) မာ၊သီဝင်၊သက်နောင်၊ ထွာအကုသိုလ်း / ထွာတင်း
အကုသိုလ်း ။

(ခ) ထူးတခွန်၊ဝင်၊ထာ၊နောင်၊ ထွာအဘိဇ္ဈာ / ထွာ
အဒိန္နာဒါနာ ။

(ဂ) ပဲစ်မားဝင်၊မာနောင်၊ တျိုးဘဝငါ ထွာလို၊ခို /
ထွာလို၊မူး ။

(ဃ) ဒေါ၊လဲဉ်ထာ၊နပ်၊ ထွာသုစရဲက် / ထွာဒုစရဲက် ။

(င) အံးစာဝင်၊မဉ်၊နပ်၊ ဟောင်တောင်း / ဟပ် ။

(စ) “လို၊တဗွီး --- မဉ်၊အွီး ယံငါငါ” နောင်၊
ဖရုသဝါစားကဗျာ မွေး / မွေးတောင်း ။

- (ဆ) “ရေးဒေါ၊ ငေါင်းအကျို၊အဲဉ်ထောင်းစား” နောင်၊
အဘိဇ္ဈာအင်္ဂါး / သမ္ပပ္ပလာပအင်္ဂါး ။
- (ဇ) “အနဘိဇ္ဈာ” ကရို၊နောင်၊ သုစရဲက် / ဒုစရဲက် ။
- (ဈ) “အဗျာပါဒ” ကရို၊နောင်၊ ထွာအကျင်၊ဟောင် /
ထွာအကျင်၊ကွဲင် ။
- (ည) “သမ္မာဒိဋ္ဌိ” ကရို၊နောင်၊ ထာ၊ယူးမား / ထာ၊
ယူးမဲဉ်း ။

တောင်၊သေ၊-

- ပုစ္ဆားထေသားဖုံးနောင်၊ -
- ၁။ ကအွဉ်းနယ်သေ၊ခါ၊ ရီပွဲးရီနယ်၊ (ပုစ္ဆား-၂၀)ယို
အတို့ဉ်းတဲနောင်၊
- ၂။ အနယ်၊လောင်းလင်တဲနောင်၊ အကျို၊ရအောင်း နိုင်း
မဲ့င်၊တဲထေ၊ သေနိုင်းမဲ့င်၊တဲ ချင်းဒျားသေ့၊
- ၃။ ငေါင်းရီပုစ္ဆားနောင်၊ မဉ်းအွဉ်းသ၊ရီတဲ အောင်းအာ
တန်နောင်၊သွ။ ။

ငေါင်းရီလွှာခန့် (၂) အဖြေမဲဉ်း

- ၁။ ပါဏာတိပါတ အင်္ဂါး (၅) ပါ၊
 (၁) သတ္တဝါးတဲ့ မွေးမ၊ ၊
 (၂) သတ္တဝါးကျောင်းတဲ့ အောင်းသေမ၊ ၊
 (၃) သမဉ်မာသီတဲ့ အောင်းမ၊ ၊
 (၄) ဖေးကသီတဲ့ ကျိုးစာမ၊ ၊
 (၅) သီအီတွမ်း ကျိုးစာမုန့်မ၊ ယိုငတ်မျိုးသွ။ ။
 ပါဏာတိပါတ အကုသိုလ်းကံး ထွာတောင်း၊ အကျောင်း၊
 နောင်၊ ကွပ်သမဉ်မာသီ တအေဉ်ထောင်းနောင်သွ။ ။
- ၂။ ပါဏာတိပါတာ “ ဝေရမဏီ ” နောင်၊ သျှောင်းထိုးမာသီ
 ဝင်သက်၊ အဒိန္နာဒါနာ “ ဝေရမဏီ ” နောင်၊ သျှောင်းထိုး
 တခွန်ဝင်ထာ။ ။
 (အထူး) - ဝင်တခြုံဥစ္စာတဲ့မွေးမ၊ ။
 (အထဝ) - သမဉ်တခွန်တဲ့ အောင်းမ၊ ။
 (အနာ) - ထူးတခွန်မွေးမ၊ ။
- ၃။ “ ပါဏ + အတိပါတ ” ဖပျဒ်နိုင်းနောင်၊ ။
 (က) ဝေါဟာရအနေနောင် - သတ္တဝါး ၊
 (ခ) ပရမတ္ထအနေနောင် - ဇီဝိတိဇန္တိ၊
 ထူးမာ နိုင်းယိုထွ။ ။

- ၄။ ပဲစ်မားဒါးတောင်း။ အကျောင့်နောင် - ကွပ်အမျိုးအဖါ
အဖူးအဝေး စတင်စားနောင်ဖိုး အောင်းထိန်းခါနောင်သွ။
- (က) အတိပါတ - မာသီမိုင်းဝင်းသက် ။
- (ခ) အဒိန္န - ဝင်းဗွေးတဖေးတောင်း ဝင်းတမြို့ ။
- (ဂ) အာဒါန - ထူး (တခွန်) ။
- (ဃ) ကာမေသု - အကျင်လိုနဲ့ မေထုန်အလောင်း
ကာမဂုဏ်အလောင်း ။
- (င) မိစ္ဆာ - မား ။
- (စ) အာစာရ - အကျင် (ပဲစ်မား) ။
- ၅။ (၁) အံ့လဲဉ်ဟးသွ။တဲ့ ရှိအံ့လဲဉ်ဟးတောင်း ။
- (၂) တမားဟးတောင်းတဲ့ ရှိမားဟး ။
- (၃) အောင်းမားဟးသွ။တဲ့ ရှိမားဟးတောင်း ။
- (၄) တသေတောင်းတဲ့ ရှိသေ ။
- (၅) အောင်းသေသွ။တဲ့ ရှိသေတောင်း ။

၆။

ကဗျာ

ဝင်းအောင်းရက်ခါ	---	အံ့စာလွဉ်မား
နိုင်းနပ်မားမိုန်း	---	မဉ်းယွှန်းနောင်ရာ
အကျင်ဟပ်မျတ်	---	စွမ်းဇာတ်ချမ်းသာ
သွားအာငါး	---	သေးချား ယံငါငါ ။

(၇၆)

သုစရဲက်ပါးဆီ

ကဗျာယို မဉ်းပြန်ဒေါင်းရိုးရိုးနောင် -

ဝင်းအောင်းရက်ရက်ပဲင်းပဲင်းလို့ဝင်းနောင်ခါ (ဝင်းဖေးနေး
ကကိုင်ထိုးလို့ဝင်း၊ ဖေးနေး ကလွှဲထိုးထိုးဝင်းတင်)အံးစာဝင်းမဉ်း၊
ဖြောင်းလွဉ်းမား နိုင်းနောင်နပ် တွမ်းမားမွဲနိုး၊ မဉ်းယွဲနိုးထိုးနောင်
ထွာအကျဉ်းဟပ်၊ ထွာအကျဉ်းမျတ် (ကွပ်အကျဉ်းဟောင်၊ အကျဉ်း
မျတ်တင်) ချမ်းသားဟး၊ စွမ်းဇာတ်ဇာတ် စွမ်းပန်ပန်၊ သွေးပေး
တဲအာငါး၊ သေးချားယံလွေတင်ငါစွဉ်း နပ်သွေ။ ။

၇။ (က) အဒိန္နဒါနာ ဝေရမဏိ သုစရဲက်အကျိုး ။

(ခ) ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိ ။

(ဂ) ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ ။

(ဃ) မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ ။

(င) ပိသုဏ္ဍဝါစာ ဝေရမဏိ ။

၈။ (က) ဖရုသဝါစာ ဒုစရဲက်အကျိုး ။

(ခ) သမ္မပ္ပလာပ ။

(ဂ) အဘိဇ္ဈာ ။

(ဃ) ဗျာပါဒ ။

(င) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ။

၉။ (က) ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာဝေရမဏိ သုစရဲက်ကဗျာ ။

(ခ) မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ ။

(ဂ) ဖရုသဝါစာ ဝေရမဏိ ။

(ဃ) ပိသုဏဝါစာ ဝေရမဏိ ။

(င) အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ ။

၁၀။ (က) ထွာအကုသိုလ်း (စ) ဖရုသဝါစာကဗျာမွေး

(ခ) ထွာအဒိန္နာဒါနာ (ဆ) သမ္ပပ္ပလာပအင်္ဂါး

(ဂ) ထွာလိုမှုး (ဇ) သုစရဲက်

(ဃ) ထွာဒုစရဲက် (ဈ) ထွာအကျင်ဟင်္ဂ

(င) ဟောင်တင်း (ည) ထာယူးမဲဉ်း

ငေါင်းရဲပ် နိဂုံးကဗျာ

၁။ အကျင်ဟောင်ကဲ့င် --- ဆီတိုင်နီဟး
ယံဖေးသေနား --- ထေဟးမွောင်ခါး
မိပ္ပါယ်အလဲင်း --- ကခြိုင်းလွေးဒါး
အ ခ ရား --- သေနားလဲဉ်း ယိုခါ ။

(၇၈)

သုစရဲက်ပါးဆီ

- ၂။ သုစရဲက်ပါးဆီ --- နာနီသေနား
စွမ်းဖြာမာမွှ်န်း --- ယံယွှ်န်းထိုညာ၊
ဟပ်တမ်းရင်ရင်၊ --- အကျင်ကိုင်မား
မူး မောင်း တား --- သျောင်းဟား ယိုခါခါ ။
- ၃။ သျောင်းတမ်းဒျားရင်၊ --- အကျင်ကိုင်မား
စူဒျားထာမွှ်က် --- သ၊ကွိုက်ခွမ်းမာ၊
တရောင်အာငေါင်း --- ထွာတမ်းချမ်းသာ၊
ပေါး မာ ဒျား --- ယပ်ဟား ဒုက္ခအာ ။
- ၄။ ယံမွေးဒျားရင်၊ --- အကျင်ဟောင်ဒါး
နေးလွဉ်၊သွော့နော --- ကူကောအများ
သုစရဲက်ပါးဆီ --- နာနီ အတား
ယံ ချမ်း သား --- မာဟား ယိုခါခါ ။
- ၅။ နေးနားသွော့ဝင်၊ --- အကျင်ဟောင်ဒါး
သုစရဲက်ယိုနော --- ကူကောအများ
ပေးတန်စွမ်းဖြာ၊ --- ပေါးမာလွဉ်ဟား
ကျို အာ ငါး --- ချမ်းသာ တငါငါ ။

စင်တန်ကောဝိဒ - သီးသဲင်း